

8 information & debat

AARHUS UNIVERSITET 16. JUNI 2003

Brobyggerne rykker ud

Den nystartede Erhvervskontakten på Aarhus Universitet vil være et "mentalt neonskilt", der med blinkende lygter fortæller, at der er hjælp at få, hvis man ønsker at samarbejde med universitetet. Side 3.

Leder på fornemmelse og erfaring

"Learning by doing" har været Birte Poulsens uddannelse til den chefpost, hun som eneste HK'er i universitetes historie indtager. I år kunne hun fejre 40 års jubilæum på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Side 6.

De kristnes sharia-system

Den kanoniske ret kriminaliserede i middelalderen folks sexliv. Men den var også med til at forme den europæiske civilisation. Side 8.

Poetsørgert blad (8245 ARC) 12370

Brobygning til gymnasiet

Praktik, lærerudveksling og besøgsordninger. Aarhus Universitet har stor succes med at samarbejde med gymnasier i amtet.

AF HANS PLAUBORG

Hvis der engang var en tid, hvor gymnasier og de videregående uddannelser var selvstændige institutioner med hver deres selvberørende uddannelsesdagsorden, er den for længst forbi. I dag samarbejdes der på livet løs ud fra en betragtning om, at man som hinandens aftager har en masse fælles interesser og mål.

I Århus blev udviklingen blandt andet sparket i gang af amtet, som for tre år siden fik ideen til at støtte det humanistiske og naturvidenskabelige område. Bekymringen for at komme til at mangle gymnasielevere - ikke mindst i de naturvidenskabelige fag - var en af drivkræfterne fra amtets side. Institutionerne tog

udfordringen op, og siden er der blevet udviklet en lang række samarbejdsprojekter.

Det naturvidenskabelige område var hurtigt til at komme i gang, men siden er også på det humanistiske kommet godt med, og for det kommende skoleår har Århus Amts Uddannelses- og Arbejdsmarkedsafdeling netop bevilget midler til syv projekter inden for det humanistiske område og ni inden for det naturvidenskabelige.

Besøgsordninger

- Indtil videre har vi etableret forskellige besøgsordninger og oprettet instrukturer for gymnasielevere, og fra næste skoleår vil det også blive muligt for universitetsstuderende at komme i praktik på en række gymnasier, fortæller Jens Dybkjær Holbech fra Det Naturvidenskabelige Fakultet og en af ankermandene bag projekterne på Aarhus Universitet.

Steno Museet har været med i flere projekter. Blandt andet har museet givet gymnasielevere mulighed for

at udarbejde undervisningsmateriale med bistand fra museets forskere og teknikere. Desuden er museets nuværende særudstilling "Krudt og Kugler" blevet til i samarbejde med kemilærere fra gymnasiet.

I et andet projekt har gymnasielevere i fysik og kemi besøgt de pågældende institutter på universitetet og indgået i sparring med universitetslærere om udarbejdelse af moderne undervisningsmateriale - herunder ikke mindst tilrettelæggelse af eksperimentelt arbejde med gymnasieklasser.

Matematisk laboratorium

På matematik fungerer gymnasielevere som instruktører for nye studerende, og det har ifølge Jens Dybkjær Holbech været en stor succes.

- Gymnasieleverne kender bedre niveauet hos de nye studerende, og de kan derfor arbejde med til at lette deres overgang til universitetet, siger han og fortæller, at projektet på matematik blandt andet har medført, at instituttet har oprettet et såkaldt "matematiklaboratorium."

Her arbejder de studerende i små hold med blandt andre gymnasielevere som konsulenter.

- Det er hverken klasseundervisning eller forelæsning, men en ren nyskabelse inden for undervisningen, og det virker, siger Jens Dybkjær Holbech.

Succesen har desuden bevirket, at Institut for Matematiske Fag nu vil frikøbe tre gymnasielevere uden om amtets tilskud og dermed selv finansiere videreudviklingen af matematiklaboratoriet, som fra efteråret bliver en obligatorisk skemalagt undervisningsform på matematik.

Humaniora også med

Sprogfagene på humaniora er også for alvor kommet på banen, når det gælder samarbejdsprojekter med amtets gymnasier. Her sættes der navnlig på praktikmulighederne.

- Vi har stor succes med at sende vores studerende ud i praktik i 14 dage, hvor de for eksempel skal formlige et emne, de har arbejdet med på studiet. På mit eget fag, fransk, har vi også haft studerende ude, der

skulle undersøge gymnasielevers udtale på fransk, fortæller studieleder og formand for studieudvalget på humaniora Hanne Leth Andersen.

Også på en anden front ønsker sprogfagene at udvide brobygningen. Engelsk, tysk og fransk udbyr således kurser i fremmedsprogspædagogik og sprogpraksis, der er rettet mod folkeskolelærere og gymnasielevere, der ønsker at blive opdateret i deres sprogundervisning. Men her er det endnu ikke lykkedes at få kommunerne eller amtet til at bevilge frikøb af lærerne.

- Vi synes ellers, det er en helt oplagt idé, fordi mange folkeskolelærere for eksempel underviser i sprog, der ikke er deres linjefag, og derfor føler sig utilstrækkeligt klædt på til undervisningen. Så vi håber da, at lærernes arbejdsgivere vil blive overbevist om mulighederne ved denne efteruddannelse, siger Hanne Leth Andersen.

ANDREI ERICHSEN/AV-CENTRALEN

Fra center til netværk

Det internationalt anerkendte Center for Matematisk Fysik og Stokastik har fået status af netværk. Forskningen fortsætter uændret, men i fremtiden skal aktiviteterne være mere synlige for offentligheden.

AF LOTTE KOFOD ERICHSEN

Sidste forår blev Center for Matematisk Fysik og Stokastik ved Aarhus Universitet evalueret af en gruppe på fem forskere fra Østrig, Frankrig, Tyskland og Australien. Det udenlandske blik konstaterede, at aktiviteterne i centret, der blev oprettet af Danmarks Grundforskningsfond i april 1998, mere lignede den slags, man forbinde med et netværk, eftersom forskningen foregik i samarbejde mellem universiteterne i Århus, Aalborg, Odense og København.

Evalueringsgruppen foreslog derfor en navneforandring, som bestyrelsen i Danmarks Grundforsk-

ningsfond godkendte, og den 1. april i år blev centret til Danmarks Grundforskningsfonds Netværk for Matematisk Fysik og Skokastik. I daglig tale fortsat det mere mundrette MaPhySto. Netværket er baseret på en kontrakt mellem Aarhus Universitet og Grundforskningsfonden og administrationen er placeret ved universitetet. Samtidig udpegede fonden professor Arne Jensen ved Aalborg Universitet som leder af netværket, og han afløser dermed professor Ole E. Barndorff-Nielsen fra Aarhus Universitet, der siden 1998 har været den videnskabelige leder af centret.

Anerkendte modeller

Det er ikke så lige til at forklare, hvad forskning i matematisk fysik og stokastik går ud på. Men professor Arne Jensen har et bud:

- Forskningen inden for matematisk fysik er især koncentreret om kvantemekanik. Vi arbejder med at beskrive atomer, molekyler og deres bevægelser i tid. Den anden halvdel af vores forskning er inden for stokastik, som er i familie med statistik, men mere teoretisk.

Arne Jensen har flere gode eksempler på, hvad forskningen i stokastik kan bruges til:

- Hvis du for eksempel skal sælge dit hus, så har vi modeller, der kan beregne, hvordan du kan få mest muligt ud af det. Lad os sige, at du vil sælge inden for et år, og har no-

Professor Ole E. Barndorff-Nielsen, Aarhus Universitet, (t.v.) sammen med sin afløser professor Arne Jensen, Aalborg Universitet, som nu leder netværket Maphysto.

get information om den generelle prisudvikling. Så kan vi beregne, hvornår det er bedst at sælge.

Også i den medicinske verden bliver vores forskning anvendt f.eks. ved undersøgelser af kræftsvulster. Her har man brug for statistiske modeller, der kan vurdere, om uregelmæssigheder i vævet, som lægerne kan se på scanningsbilleder, er kræft eller ej.

Blandt andet disse modeller hører har givet Centret for Matematisk Fysik og Stokastik en bred international anerkendelse. Også forskningen inden for fri sandsynlighedsteori og analytisk talteori bliver også anset for væsentlige bidrag til hver deres område.

Arne Jensen fremhæver desuden, at centret har æren for et intensivt samarbejde mellem forskerne inden for henholdsvis matematisk fysik og stokastik, som ellers ikke ville have været muligt.

Synliggørelse

Fremover vil Arne Jensen synliggøre aktiviteterne i netværket.

- Det er en svaghed, at det er så svært at forklare, hvad vores forskning går ud på. Derfor skal vi i de næste år bruge mere tid på at beskrive og popularisere vores arbejde, så det kan forstås både af den brede offentlighed og andre forskere. Desuden vil vi også lave mere reklame for vores aktiviteter, siger Arne Jensen.

I alt 24 forskere fra de fire universiteter deltager i netværket og har forpligtet en vis del af deres forskningstid på netværkets arbejde.

Succes med kurser

Som det gamle center vil netværket også have workshopper, konferencer og sommerskoler som sine primære aktiviteter.

Derudover afholder MaPhySto en række kurser, kaldet *concentrated*

advanced courses, som er brede kurser henvendt til forskere både før og efter en ph.d. Netop disse kurser har vist sig at være en stor succes med mange udenlandske deltagere. Kurserne består normalt af en forelæsningsrække af en kendt forsker, ofte suppleret med en række kortere foredrag af andre forskere, der arbejder med samme område.

Et eksempel er MaPhyStos seneste kursus, som havde titlen "Statistical Methods for Financial Risk Management". Kurset, der blev afholdt ved Københavns Universitet den 26.-30. maj 2003 og var arrangeret af professor Thomas Mikosch fra Københavns Universitet, havde omkring 70 deltagere.

Information om aktuelle aktiviteter kan ses på www.maphysto.dk

Lotte Kofod Erichsen er stud.mag.

Rettelser

Redaktionen er blevet gjort opmærksom på, at al-Azhar universitetet i Cairo er verdens ældste, og ikke Università di Bologna som vi skrev i omtalen af Aarhus Universitetets 75 års jubilæum i nr. 7.

Ifølge *Encyclopaedia Britannica* blev al-Azhar grundlagt i 970 og formelt organiseret i 988 - det vil sige nøjagtig 100 år, for det første universitet i Europa, Università di Bologna, blev grundlagt i 1088.

Vi beklager.

Brobyggerne rykker ud

LARS KRUSE/AV-CENTRALEN

Alle taler om det, men ingen gør noget ved det, sagde Storm P. om det danske vejr. Det samme kunne man fristes til at sige om samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv i Danmark. Aldrig har der vel været talt mere om mulighederne for vækst i et tættere samarbejde mellem de to kulturer. Nu sker der noget ved Aarhus Universitet

Kia Throen, Bo Bjerre Jakobsen og Søren Larsen fra Erhvervskontakten er klar på broen.

AF ANDERS CORRELL

En ny Erhvervskontakt skal bygge bro mellem Aarhus Universitet og erhvervslivet, først og fremmest i Østjylland. Initiativtagerne er Århus Amt og Aarhus Universitet, der i fællesskab har oprettet en enhed under Informationskontoret, som først hed Brobygningen, men nu er døbt Erhvervskontakten. Den består af Bo Bjerre Jakobsen, Kia Throen og Søren Larsen. De tre brobyggere er startet med en besøgsrunde på fakulteterne og institutterne for at få et overblik over de igangværende aktiviteter og kortlagt de behov og ønsker, forskerne har til det kommende samarbejde.

- Vi har samlet en god lille gruppe med et godt kendskab til både universitetet og erhvervslivet, så vi er

Erhvervskontakten

Chefkonsulent Bo Bjerre Jakobsen, er cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet og kommer fra en stilling som leder af Det Strategiske Miljøforskningsprogram, hvor han stadig er engageret ca. 10% til og med 2004.

Fuldægtig Kia Throen, er cand.comm. fra RUC og uddannet projektleder fra Den Danske Reklameskole. Hun kommer fra en stilling som projektleder ved Datagrafi og har tidligere været projektleder ved Sundhedsministeriet og Det Etske Råd.

Kontorfuldmægtig Søren Larsen er tidligere projektkoordinator i Bykernen og edb-projektet Nye anvendelsesformer for edb. Fortsat ansat 80% i Det Strategiske Miljøforskningsprogram til og med 2004.

klar til at gå i gang, siger Bo Bjerre Jakobsen, der er daglig leder af Erhvervskontakten. Tre medarbejdere, hvoraf en er ansat på deltid, er selvfølgelig en beskedent start, men det vigtigste er, at vi nu er kommet i gang, siger han.

Vil nedbryde barrierer

Nu er det ikke sådan at forstå, at der i dag ikke er et godt samarbejde mellem forskere på Aarhus Universitet og erhvervslivet. Tværtimod. Og initiativer som Østjysk Innovation og Patentkontoret har været med til at fremme samspillet mellem erhvervslivet og universitetet. Når Århus Amt alligevel skyder 4 millioner kr. i dette projekt over de næste fire år, skyldes det, at den videnstunge erhvervsudvikling har høj prioritet i amtet.

- Vi har fået lavet flere undersøgelser, bl.a. en jysk/fynsk erhvervsredogelse fra 2000, som viser, at der er et stort potentiale for vækst ved at fremme samarbejdet mellem universitetet og virksomhederne, siger konstitueret afdelingschef Bente Hornbæk, Århus Amt. Hun er en af initiativtagerne til Erhvervskontakten og håber, at man i løbet af et par år får gjort det helt klart for virksomhederne, hvilke muligheder der er i dette samarbejde.

- Den største hurdle er at overbevise virksomhederne og få dem til at se mulighederne i dette samarbejde. Vores undersøgelser viser også, at det specielt er virksomhederne, som

skal motiveres til dette samarbejde. Derfor skal vi have nedbrudt de mentale barrierer, og vejen ind til universitetsforskningen skal være mere tilgængelig, siger Bente Hornbæk.

Det mentale neonskilt

- Der mangler en entydig indgang for erhvervslivet, hvor man uden kendskab til universitetets opbygning og ansatte kan initiere et samarbejde om et konkret forskningsprojekt. Det kan også være et mere diffus ønske om et forsknings samarbejde, som endnu er i sin vorden, siger Bo Bjerre Jakobsen.

- Vi ved, at erhvervslivet kan have svært ved at finde rundt i universitetssystemet, og at denne form for service efterspørges. Derfor skal vi have etableret et såkaldt "mentalt neonskilt", der med blinkende lygter fortæller, at her kan man få hjælp, hvis man ønsker at samarbejde med Aarhus Universitet.

Erhvervskontakten har også ambitioner om, at det for forskerne på universitetet står helt klart, at der her sidder nogle personer, som kan hjælpe og guide dem frem til et tættere samarbejde med erhvervslivet.

En kontakt til studerende

Et andet mål med Erhvervskontakten er at forbedre mulighederne for samarbejde mellem studerende og virksomhederne i forbindelse med bachelorprojekter, specialer

eller ph.d.-projekter. Samtidig er det planen at formidle praktikpladser eller et godt gedigent studentterjob, som er relevant for uddannelsesforløbet.

Næstformand for Studenterrådet Dina Bloch er begejstret for det nye initiativ.

- Grundlæggende er det en rigtig god idé at fremme og synliggøre kontakten til erhvervslivet. Handler det om at skabe kontakt mellem erhvervslivet og universitetet, så er dette et langt bedre initiativ end hele den nye universitetslov, fordi det etablerer en meget mere direkte og konkret kontakt mellem de to miljøer, siger Dina Bloch, der er overbevist om, at de studerende vil være et scoop for virksomhederne, fordi de allerede har en række kompetencer, som virksomhederne kan bruge.

Bro over kulturforskelle

En af Erhvervskontakten store opgaver bliver at indsamle og opbygge et lettilgængeligt arkiv over potentielle muligheder for samarbejde. Til det formål skal der opbygges en hjemmeside, hvor alle erhvervsrelevante oplysninger bliver gjort tilgængelige. Den skal senere udbygges med en database over universitetets forskningsprojekter og en praktik-børs.

Første del af hjemmesiden forventes klar ved årsskiftet og bliver en slags livsnerve for det nye samarbejde. Dernæst vent der en stor opgave med at bygge bro over den

kløft af myter, der er nu eksisterende både i erhvervslivet og på Aarhus Universitet.

- Det er vores klare opfattelse, at det største problem for et godt og frugtbart samarbejde er manglende kendskab til og måske forståelse for de forskellige kulturer, der hersker henholdsvis på universitetet og i virksomhederne, siger Bo Bjerre Jakobsen.

- De forskere, som i dag samarbejder med en virksomhed, er jo glade for det. Taler vi med erhvervsfolk, som har et samarbejde med universitetet, får vi den samme melding. Derfor er vi brobyggere i ordets bedste forstand og skal bane vejen for det gode samarbejde, siger Kia Throen.

Bo Bjerre Jakobsen understreger samtidig vigtigheden af at indsatte for et øget samarbejde med erhvervslivet koordineres både fra stat, amt og kommune og internt på universitetet.

- Erfaringen viser, at virksomheder bliver slidt op, hvis de renses på dørene med en masse enslydende henvendelser. Derfor er det meget vigtigt, at dette initiativ koordineres med lignende initiativer fra andre sider. Lige så vigtigt er det, at kontakten fra Aarhus Universitet koordineres, så vi undgår at træde hinanden over tærne i bestræbelserne på at komme til fadet, fastslår lederen på Erhvervskontakten.

“Vi skal have etableret et såkaldt "mentalt neonskilt", der med blinkende lygter fortæller, at her kan man få hjælp, hvis man ønsker at samarbejde med Aarhus Universitet.

Bo Bjerre Jakobsen, Erhvervskontakten.

IT-forskerpark på Katrinebjerg

AF **NIELS CHR. SIDENIUS, REKTOR**

FREDAG DEN 6. JUNI 2003 VAR EN GOD DAG for hele den østjyske region, fordi et konsortium underskrev en kontrakt med Århus Amt og Århus Kommune om at opføre og udvikle en IT-forskerpark på Katrinebjerg. Konsortiets parter er Forskningsfondens Ejendomselskab, Forskerpark Aarhus og Udviklingsparken. Jeg vil gerne forklare, hvorfor dagen også var meget god for Aarhus Universitet.

“IT-forskerparken er en satsning; men det ville være en skam ikke at turde den. Både for universitetets og for den østjyske regions skyld.

AARHUS UNIVERSITETS INTERESSEOMRÅDE går noget videre end den traditionelle opfattelse af, hvad et universitet skal beskæftige sig med - universitetsforskning og universitetsuddannelser. Herom vidner universitetets stærke engagement i Forskerpark Aarhus og i andre organisationer og initiativer rettet mod at styrke innovation og virksomhedsudvikling. Dette engagement i form af kapital og personressourcer formidles først og fremmest gennem Aarhus Universitets Forsk-

ningsfond og Forskningsfondens Ejendomselskab. Sigtet med disse aktiviteter er at forbedre udviklings- og anvendelsesmulighederne for forskningen ved universitetet.

OPRETTELSE AF EN DEDIKERET IT-FORSKERPARK på Katrinebjerg afspejler it-miljøernes styrke på universitetet - den var utænkelig uden - og giver samtidig disse miljøer bedre betingelser for at samarbejde med andre it-kompetente aktører. Det er en udbredt forventning, at alle parter kan og vil arbejde på at udnytte disse betingelser bedst muligt.

Aarhus Universitets fysiske udbygningsplan indebærer, at de humanistiske og naturvidenskabelige it-miljøer (informations- og medievidenskab og datalogi) skal placeres i sammenhæng med hinanden på Katrinebjerg. Institutterne skal ikke slås sammen, men netop placeres på en sådan måde, at de bedre kan bruge de samlede ressourcer. En del af udflytningen er allerede sket, mere vil ske hen over sommeren, og endnu mere kan realiseres til årsskiftet 2003-2004, når an-

den del af IT-byen Katrinebjerg står helt færdig.

Formålet med disse flytninger er at skabe bedre vilkår for fagenes ansatte og studerende, som dels skal kunne være sammen og dels kunne gå sammen på tværs af institutterne.

IT-FORSKERPARKEN skal også ses i den nye universitetssammenhæng. IT-forskerparken opføres i Åbogade lige over for den eksisterende it-by, hvor især universitetet og Alexandra Instituttet er aktive.

Denne placering er perfekt til at give fysisk nærhed og sammenhæng i universitetets it-miljøer, og derfor har universitetet bundet sig til et lejemål på ca. 3.000 kvadratmeter ud af IT-forskerparkens samlede areal på omkring 10.000 kvadratmeter. På denne måde bliver det muligt at skabe de nødvendige faciliteter i form af bibliotek, undervisningslokaler, kontorer mv., som må til for at give optimale forhold til universitetets it-forskning og -undervisning på Katrinebjerg.

I perioden fra begyndelsen af 2004 til begyndelsen af 2006, hvor IT-forsker-

parken forventes at være klar til indflytning, arbejdes der på at skaffe de nødvendige lokaler andre steder til især studentformål. Også på Katrinebjerg og i gå-afstand fra det eksisterende byggeri. Det er ikke så galt endda.

DET FØRSTE SPÆDE ARBEJDE med IT-forskerparken begyndte ca 2 1/2 år før den 6. juni 2003. Udformningen af projektet og de nødvendige forhandlinger har haft både op- og nedture. Det har it-branchen også haft i denne periode, især nedture. Hvordan det ser ud om to-tre år, er vi alle sammen klogere på i 2006.

Forsknings- og uddannelsesmæssigt har hele it-miljøet på Katrinebjerg et stærkt udgangspunkt, offentlige myndigheder er med, og virksomheder vil også kunne se de gode muligheder.

IT-forskerparken er en satsning; men det ville være en skam ikke at turde den. Både for universitetets og for den østjyske regions skyld.

Klædt på til internationalisering

ANNEBRIE ERIKSSON/AGENCIUM

De administrative medarbejdere på universitetet har været på kursus for at udvikle deres kompetencer til internationalt samarbejde.

AF **PATRIZIA MARCHEGIANI**

Erasmus-programmet satte skub i internationaliseringen i slutningen af 80'erne, og Bologna-deklarationen har siden fremskyndet udviklingen. Studenterudvekslingen blomstrer ligesom andre former for samarbejde. Aarhus Universitet har en målsætning om, at det internationale aspekt skal være en fast komponent i uddannelse og forskning.

Kompetenceudvikling inden for internationalisering er derfor både en investering og en nødvendighed for at imødegå fremtidens udfordringer og ambitioner.

En vigtig ressource

I kølvandet på internationaliseringen følger store udfordringer til det enkelte universitets evne til omstilling og udvikling. På Aarhus Universitet er en del af de internationale, administrative opgaver centrali-

seret på Internationalt Sekretariat, men der er også opgaver på institutniveau, som kan være løsere organiseret og særdeles afhængige af den enkelte medarbejders erfaring. De medarbejdere udgør en vigtig ressource, som ikke altid medtænkes i diskussionerne om spørgsmålet: "Hvordan internationalisering?" Den fortsatte udvikling af fagligt samarbejde mellem universiteter forudsætter administrative processer, der understøtter udviklingen og ikke halter bagefter.

Fra idé til handling

Idéen om et kursus i internationalisering opstod i efteråret på Internationalt Sekretariat. Med accept fra Internationalt Udvalg ønskede man at gøre en indsats for en decentral kompetenceudvikling på det internationale område. Tanken var, at selvom det internationale ikke altid fylder alverden i en administrativ medarbejders stillingsbeskrivelse, så er fordelene ved et fælles overblik over procedurer, ansvarsfordeling og ikke mindst de overordnede formål ikke til at komme udenom. Da sekretariatet i foråret fik tilbud om en tre-måneders praktikant med erfaring fra kompetenceudvikling og internationale opgaver, blev det muligt at realisere projektet. Godt tyve medarbejdere deltog i kurset, der blev afviklet over fem dage i maj og juni.

Mest kursus for pengene

Kompetencer kan defineres som den viden, de færdigheder og den forståelse, som er nødvendige for at udføre en bestemt arbejdsopgave. Tanken i denne treenighed er, at når man skal lære "hvordan", er det vigtigt at vide og forstå "hvorfor". I praksis betyder det, at der skal være fokus på deltagerens udbytte, undervisningens nytteværdi og konkrete læringsmål for hvert enkelt kursusmodul. Det er blevet populært at måle alting, og selvom det ikke har været en prioritering i planlægningsfasen, var det en udmærket sidegevinst. Den umiddelbare ambition med kurset var at klæde deltagerne på til lettere og mere effektivt at håndtere internationale opgaver. Udvikling af arbejdsområdet er det langsigtede motiv. Formuleret på en anden måde skulle kurset både tilfredsstille, hvad deltageren har brug for her og nu samt anspore til nytænkning på området.

Erfaringsudveksling har været et centralt element i den forbindelse - både som problemløser og inspirationskilde. Derfor var det også vigtigt at arbejde med en veldefineret målgruppe, der har et fælles udgangspunkt i deres daglige arbejde.

Patrizia Marchegiani er Carl Bro-praktikant på Internationalt Sekretariat

Så mangler kun medlemmerne

Aarhus Universitet har besluttet, at to valgte forskere skal sidde i den kommende bestyrelse, som får 11 pladser i alt.

AF HELGE HOLLESEN

På sit sidste møde som universitetets øverste folkevalgte ledelse besluttede Konsistorium, at den kommende bestyrelse for Aarhus Universitet skal bestå af 11 personer.

Med den løsning får de videnskabelige medarbejdere to pladser i bestyrelsen, der skal vælge sin formand blandt de seks medlemmer, som kommer udefra. De studerende er i loven allerede sikret mindst to repræsentanter i bestyrelsen. Flere bliver det heller ikke til, da den sidste folkevalgte i bestyrelsen skal repræsentere de teknisk-administrative medarbejdere.

- Vi har bestræbt os på at holde antallet af bestyrelsesmedlemmer nede, forklarer rektor Niels Chr. Sidenius om det forslag fra statutudvalget, som Konsistorium altså fulgte. Når det så bliver 11 medlemmer i stedet for de ni, vi kunne nøjes med, er det, fordi de videnskabelige medarbejderes arbejdsområder, erfaringer, traditioner osv. er så forskellige, at det giver god mening med to i bestyrelsen. Desuden ville det være underligt med en bestyrelse med flere studerende end VIP-repræsentanter.

Bekymret professor

På Konsistoriums møde udtalte professor Mogens Kilian bekymring for, at væsentlige områder på universitetet kan risikere ikke at blive repræsenteret i bestyrelsen.

- VIP-gruppen omfatter også de ph.d.-studerende, og det vil næppe være hensigtsmæssigt, at en ph.d.-studerende repræsenterer et af de to hovedområder, sagde Mogens Kilian med henvisning til, at humaniora, samfundsvidenskab og teologi vælger det ene VIP-medlem, og natur- og sundhedsvidenskab det an-

det.

- Det vil jeg også finde uheldigt, svarede rektor. Men skulle det ske, så er det sådan, det er. Universitetsgruppernes medlemmer af bestyrelsen skal vælges i løbet af efteråret i år, så de kan være på plads, når den nye bestyrelse træder til den 1. februar. Bestyrelsen skal sidde i fire år. Dog vælges studenternes repræsentanter for et år ad gangen.

Ud over at vælge sin formand bliver bestyrelsens første opgave at fastlægge universitetets vedtægter, som Videnskabsministeren skal godkende.

Krav til kompetencer

De eksterne medlemmer af bestyrelsen skal kende og respektere de danske universiteters tradition for autonomi, forskningsfrihed og inddragelse af faglige kompetencer i beslutningsprocessen.

Med det krav uddyber Aarhus Universitet de lovbestemte krav til medlemmernes kompetencer. Universitetet vil også lægge vægt på, at de via deres netværk og gennemslagskraft kan bidrage til at styrke universitetets legitimitet og anseelse i samfundet.

Det fremgår af den særlige vedtægt, som skal gælde på Aarhus Universitet, indtil de permanente vedtægter er på plads. Vedtægten bliver sendt til godkendelse i ministeriet inden den 1. juli.

- Og så håber vi, de er godkendt, når vi holder jubilæum den 11. september, siger Niels Chr. Sidenius.

Konsistorium har fra 1. juli, hvor den nye lov træder i kraft, karakter af overgangsbestyrelse. Det betyder, at medlemmerne - og alle andre valgte - fra den dag sidder på det mandat, som universitetsloven giver dem og ikke det, de fik som folkevalgte under gældende lov.

FLEMMING KROGH

De skrev vinderloven. Fra venstre Johanne Bagge, Jeff Jørgensen, Martin Justesen og Christian Madsen.

Fra prisvindere til mediemagneter

Da Jeff Jørgensen, Martin Justesen, Johanne Bagge og Christian Madsen blev udbrat som vindere af Folketingets grundlovs konkurrence, havde de nok forventet stor medieomtale, men at de lige frem skulle klæbe til medierne, kom noget bag på dem.

Martin og Jeff er til daglig jurastuderende på Aarhus Universitet, mens Johanne er journaliststuderende og Christian læser på Handelshøjskolen i Århus. De to sidstnævnte har dog en fortid på universitetet som henholdsvis stud.scient.pol og tidskystuderende.

Overskrifterne har gået lige fra "Uenighed ingen hindring" til "Forbrydere i Folketinget". Den første henviser til, at de fire prisvindere politisk er meget uenige. Den anden henviser til, at de fire vindere

mener, det skal være vælgerne, som 100 % afgør, hvem der skal sidde i Folketinget og ikke Folketinget selv.

- Det har været både spændende og meget lærerigt, at være i mediernes søgelys, siger Jeff Jørgensen, der naturligvis først og fremmest glæder sig over 1. præmien og rejselegatet på 100.000 kr. Det skal bruges til en USA-rejse, hvor de bl.a. planlægger, at skrive en rapport om dødsstraf.

- Overskriften "Forbrydere i Folketinget" er vildt overdrevet og meget tendentios, siger Christian Madsen. Adspurgt om overskriften "Fra Prisvindere til mediemagneter" siger de samstemmende - den er dækkende, men lidt kedelig! Vi lader den stå.

Se www.grundlovsdebatten.dk

Parat til nye ledere

Dekanerne skal ansætte institutlederne efter råd fra fra forskere og studerende.

Professor Mogens Kilian mener, universitetet mangler ambitioner i forhold til ansatte ledere.

Men universitetet vil undgå en udvikling mod resultatkontrakter.

AF HELGE HOLLESEN

- Universitetet sigter for lavt med sit tilbud til de ledere, der skal ansættes på institutterne, mener professor Mogens Kilian. Han tvivler på, om de tillæg og ansættelse i tre år, universitet tilbyder de kommende institutledere, kan friste kvalificerede forskere med udsyn og ambitioner til at blive institutledere.

- Men det ville være en type ledere, vi kunne have stor glæde af inden for sundhedsvidenskab og naturvidenskab, siger Mogens Kilian, der repræsenterer de to fakulteter i Konsistorium.

Her finder han dog ikke genklang for sin kritik af de vilkår, universitet har besluttet at tilbyde ansøgerne til lederposterne på institutterne. De skal som de første på universitetet have ansatte afløserer for de folkevalgte ledere, der går af den 31.

januar 2004. Stillingerne bliver opslået i løbet af efteråret.

Fleksible muligheder

De kommende institutledere bliver ansat for tre år med mulighed for at få endnu tre år uden at stillingen slås op. Herefter kan de ubegrænset genansættes, men det bliver i konkurrence med andre ansøgere.

Netop muligheden for at institutledere kan få endnu tre år, peger rektor Niels Chr. Sidenius på som en af begrundelserne for at afvise Mogens Kilians kritik, der bundet i manglen de tro på, at universitetet vil være konkurrencedygtigt.

- Vi burde satse på at blive betydeligt bedre end gennemsnittet, hvis vi mener det alvorligt, siger han. Og jeg ved, at mange på de to fakulteter, jeg repræsenterer, mener, vi har brug for virkelig stærke ledere, som bl.a. er en forudsætning for den internatio-

nale fundraising, som forskergrupperne bliver mere og mere afhængige af, siger Mogens Kilian, der efterlyser større fleksibilitet i de muligheder, ansøgerne tilbydes.

- Ansættelsesforholdene skulle afklares i en forhandling med dekanen, så man har mulighed for at satse højt. Skal man tiltrække virkelige kapaciteter, drejer det sig ikke bare om løn, men også medarbejdere, apparatur osv. Vi skal jo ikke have heldagsadministratører, men ledere, der skal fortsætte med at være aktive forskere i stærke forskningsgrupper, siger Mogens Kilian. Han mener, det kan være nødvendigt at se sig om globalt efter ledere, som rigtig gode universiteter i USA også gør det.

Moment af lighed

Niels Chr. Sidenius siger, at universitetet vil undgå et ansættelses-

stem, der driver frem mod en ren markedssituation eller resultatkontrakter, som fokuserer på den enkelte leder til forskel fra et helt institut.

- Der er et moment af lighed i den betragtning, siger han. Måske vi taler om forskellige holdninger til, hvordan relationerne på et universitet skal være. Jeg mener ikke, at universitetet i længden kan leve med meget store lønforskelle. Det vil skabe en incitamentsstruktur med negative effekter på sammenhængen på universitetet.

I universitetets vilkår for de ansatte ledere bliver det da også slået fast, at alle ledergrupper skal have relativt beskedne løntillæg. Den øverste ledelse vil fastlægge størrelsen af tillæg hvert år eller hvert andet år.

Institutlederne på universitetet er i dag delt op i fire grupper, som får tillæg efter størrelsen på det institut, de leder. For de største institutters vedkommende drejer det sig om op til 80.000 kr. årligt.

Ingen krav om erfaring

De kommende institutledere bliver som udgangspunkt heltidsansatte. - Vi ved godt, det i praksis ikke bliver sådan i alle tilfælde, siger Niels Chr. Sidenius, men så må man ved ansættelsen aftale de vilkår, der skal

gælde. Udefrakommende institutledere bliver efter en faglig bedømmelse ansat i videnskabelige stillinger. Når de går af, vil der på universitetsniveau være en pulje, der kan financiere stillingen i op til fire år.

Der bliver i første omgang ikke krav om, at de ansatte ledere har ledelseserfaring, da det vil forhindre nyrekruttering. Men i takt med at der bliver udbudt lederkurser, som institutledere skal være villige til at deltage i, kan det blive aktuelt at gøre det til et egentligt krav til ansøgere.

Universitetet har bestemt, at dekanerne først kan ansætte en institutleder efter at have rådført sig med repræsentanter for instituttets forskere, øvrige medarbejdere samt studenter. Hvordan det skal foregå er op til den enkelte dekan, men rådgivningen må ikke have karakter af et ansættelsesudvalg og skal foregå i fortrolighed.

- Det giver ikke nødvendigvis ledere en legitimitet, som er åbent konstateret siger Niels Chr. Sidenius. Omvendt er det en proces, der sikrer en vurdering af, om den pågældende kandidat er velegnet.

Leder på fornemmelse og erfaring

"Learning by doing" har været Birte Poulsens lederuddannelse. Som den eneste HK'er nogensinde sidder hun i en af fakulteternes chefstole. Trods universitetets modstand fik hun for 26 år siden posten på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, hvor hun i foråret fejrede 40-års jubilæum.

AF HELGE HOLLESEN

- De skulle nu tage at søge ind på universitetet. Det er en spændende arbejdsplads.

Opfordringen fra den svenske professor, som den unge Birte Poulsen i læretiden på Århus Kommunale Værker assisterede, glemte hun ikke senere. Bl.a. fordi hun gerne ville have et job, hvor hun kunne være sig selv og, som hun siger, have lidt indflydelse.

Det med at være sig selv kom det med tiden nok til at knibe med. Men indflydelse fik hun. Nok også mere, end hun dengang forestillede sig. I år kan Birte Poulsen se tilbage på 40 års ansættelse på det fakultet, som udefrakommende ifølge dekan Søren Mogensen identificerer mere med hende end med dekanen selv. 26 af de 40 år har Birte Poulsen siddet i toppen af administrationen på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Det er i sig selv imponerende. Mere usædvanligt er det dog, at hun som den hidtil eneste ikke-akademiker er nået så langt i det administrative universitetshierarki.

Postyret

Det vakte da også voldsomt røre både i universitetsledelsen og Undervisningsministeriet, da daværende dekan Palle Juul-Jensen i 1977 pegede på en HK-uddannet sekretær som ny fakultetssekretær på Det Lægevidenskabelige Fakultet, som det hed, før Tandlægehøjskolen blev et institut ved fakultetet. Universitetsledelsen ønskede at få en jurist på posten, men dekanen stod fast på sin kandidat, som han havde lært at kende i fakultetsrådet, hvor Birte Poulsen indtog en af de pladser, som Styrelsesloven fra 1973 foreskrev tildelede det teknisk-administrative personale.

- Jeg oplevede nu ikke så meget af balladen dengang, fortæller Birte Poulsen. Det var en kamp, dekanen tog, og han skåned mig. Det var egentlig først bagefter, jeg hørte om det, husker hun. Men der er aldrig nogen, der over for mig har givet udtryk for, at der var problemer. Måske jeg ikke er følsom nok, tilføjer hun med et smil, der går over i en latter, når hun fortæller om ministeriets reaktion.

- De skulle jo konvertere en AC-stilling til en HK-afdelingslederstilling. Det tog et halvt år, inden det kom igennem. Da det endelig skete, gjorde ministeriet i et brev det også klart, at fakultetet ikke bare kunne komme igen og gøre det tilbage. Det var meget morsomt.

Management - ikke mig

Set i bakspejlet kan Birte Poulsen godt undre sig over, at det egentlig gik godt, som hun beskædet udtrykker det.

- Bortset fra mit kendskab til universitetet var det jo ikke mange forudsætninger, jeg havde der op at begynde som sekretariatschef. Jeg anede i virkeligheden ikke, hvad jeg gik ind til. Hvordan det så er lykkedes, ved jeg egentlig ikke rigtig.

"Learning by doing" er nok den mest præcise betegnelse for den lederuddannelse, Birte Poulsen har været igennem.

- Da jeg begyndte som chef, var der ikke så meget med ledelseskurser, og da de kom, havde jeg været gennem det værste, siger hun i dag. Et lederkursus over tre omgange er det dog blevet til.

- Første gang var det enormt spændende, anden gang gik det lige, men i tredje omgang hang det mig ud af halsen. Alt det der management er nok ikke rigtig mig. Så jeg må sige, at jeg som leder kører på min fornemmelse og erfaring. Endnu et par lederkurser ville såmænd ikke have gjort mig til en forfærdelig meget bedre leder, siger hun og indrømmer, at der var ting, hun kunne gøre bedre.

- Feks. at sikre alle viden om, hvad der foregår. Men det er faktisk svært. Vi vil alle gerne have informationer, men de skal være godt gennemyttede. Jeg kunne godt orientere hele forsamlingen efter et chefmøde, men det får jeg ikke gjort. Journaliseringen og webben kunne vi også gøre mere

ved, men kapaciteten og overskuddet mangler, så der er da dårlige samvittigheder. Men jeg må indrømme, at jeg synes, vi har det godt og rart med hinanden.

Indimellem kan det gå for hurtigt, og så kan jeg godt få dårlig samvittighed over, at jeg i en hel uge ikke får snakket med f.eks. medarbejderne på vores studiekontor. Men pludselig er ugen gået, og man har bare strøget rundt.

Sparringspartneren

Respekt for medarbejderne er for Birte Poulsen kodeordet i ledelse.

- Selvfølgelig gælder det også om at ansætte medarbejdere, der kan arbejde selvstændigt. Arbejdsglæde forudsætter et selvstændigt arbejdsområde med det forbundne ansvar. En leder skal så have respekt og tillid til, at de kan løse de opgaver, de får. Som jeg plejer at sige, så gør min medfødte dovenskab også, at jeg er nødt til at have tillid.

Dekan Søren Mogensen betegner Birte Poulsen som sin væsentligste sparringspartner og den, han afprøver sine ideer med. Især fremhæver han hendes tæft for, hvornår en sag er politisk moden til lancering. Om den evne siger Birte Poulsen selv, at det vel mere er noget, man har, end noget, man kan lære. Og rollen som sparringspartner har hun det fint med.

- Det er da spændende at have indflydelse på, hvad der skal ske og være med i det politiske spil, hvor mange interesser skal tilgodeses.

Læreår

Birte Poulsen søgte uopfordret ind på Aarhus Universitet og fik også tilbudt job i den centrale administration.

- Men jeg takkede nej, for jeg ville tættere på

Som jeg plejer at sige, så gør min medfødte dovenskab også, at jeg er nødt til at have tillid

forskerne og laboratorierne og arbejde i en blanded gruppe.

I stedet blev det så et job som sekretær for Aksel Stenderup, der var professor på det daværende Institut for Almindelig Patologi.

- Jeg måtte hjem og slå op i ordbogen for at finde ud af, hvad det var for et sted, jeg havde fået arbejde, fortæller hun.

- Arbejdet hos Stenderup betød meget for hele min idé om, hvad et universitet er, og hvordan man driver et institut, siger Birte Poulsen. Han var utrolig dygtig både i økonomiske spørgsmål og universitetspolitisk, og han fik et stort institut banket op.

Fra 1974 voksede opgaverne, da hun kom ind i fakultetets fællesadministration i Bartholinbygningen. Og det var herfra, Palle Juul-Jensen headhunted Birte Poulsen - selvom det ord vist endnu ikke indgik i det personalepolitiske vokabular på universitetet. Dekanen gav Birte Poulsen stor frihed i hendes dispositioner. Og det lærer man meget af, fastslår hun.

Brede kontakflader

I dag er Birte Poulsen i spidsen for fakultetet med den største TAP-gruppe og med tæt på en halv milliard i omsætning er det også på det felt det største på universitetet.

Siden hun overtog chefstolen i det daværende fakultetssekretariat i en lejlighed på Katrinebjergvej, er staben under hende mere end fordoblet. Og fra det nuværende fakultetssekretariat på Vennelyst Boulevard, stud Odontolo-

gisk Institut også holder til, er kontaktnettet til sygehuse, amter og sundhedsvæsenet blevet stadig bredere.

- Netop de kontakflader gør det lidt et spændende job, siger Birte Poulsen, der af tenen for dette interview tog fat på den seneste masterplan for sygehedsvæsenet i Århus Amt. Til jobbet hører nemlig også både pligten og lysten til at være orienteret.

- Birte Poulsen kan hele den kliniske sektor på fingrene, fortæller hendes dekan og fremhæver i næsten samme åndedrag Birte Poulsens store overblik i komplicerede sammenhænge og hendes snese spics over for udefrakommende bureaukrati.

Savner opbakning

Birte Poulsen efterlyser da også lidt mere ligeværdighed i mødet mellem fakultet og ministerium.

- Det kan være svært at trænge igennem hos embedsmænd, der har læst sig fast på egne ideer, selvom vi mener at komme med gode argumenter. Vi får meget lidt opbakning fra ministeriet, og jeg oplever det mere som forstyrrende end støttende. Og så den utrolige mistanke, som vi hele tiden skal høre på. Vi underviser ikke godt nok og mangler beslutningskraft. Man kan undre sig over, hvor de egentlig har det fra, funderer Birte Poulsen, og gør så tidligere undervisningsminister Bertel Haarder til ophavsmanden.

Foto: UNF

Pigerne vil på sommerskole

Ungdommens Naturvidenskabelige Forening arrangerer i juli BioTech Camp på Aarhus Universitet. Meget tyder på, at piger er mere villige end drenge til at bruge en uge på den alternative skolebænk.

AF HELGE HOLLESEN

48 gymnasieelever mødes i juli på Aarhus Universitet på en ugelang BioTech Camp, som Ungdommens Naturvidenskabelige Forening (UNF) arrangerer. Og pigerne vil udgøre hovedparten af deltagerne på den bioteknologiske sommerskole, hvor Enzymernes verden, Gensplejsning og kloning samt Dødens detektiver står på skemaet.

To ud af tre ansøgere på sommerskolen er piger. Samme tendens viste sig også sidste år, og i UNF glæder man sig over, at også piger kaster sig ud i en uges udfordringer med bioteknologi og naturvidenskab på sommerskolen, der er den største af sin art i Norden.

Det kreative trækker

- Der er måske en tendens til, at piger er mere villige til at bruge en uge af deres ferie på en alternativ form for skolebænk, gætter Robert Jensen, der er projektleder for BioTech Camp. - Jeg var sidste år med til at arrangere en fysik-workshop i efterårsferien, og her var næsten halvdelen piger til trods for, at deres andel på fysikstudiet er markant under det niveau, fortæller han.

I lyset af kønssammensætningen på molekylærbiologi og medicin overrasker pigernes interesse ham ikke. - Uden at gøre mig klog på pigernes begrundelse for valg af studier tror jeg, at fagene molekylærbiologi og biologi set udefra ser langt mere kreative ud end f.eks. fysik og matematik, som måske nok kan virke lidt formeltunge og "kedelige". Det afskrækker måske i højere grad pigerne. Det er sikkert også lettere at se det samfundsrelevante i molekylærbiologi, hvor begreber som kloning, kræftbehandling og gensplejsning jo i allerhøjeste grad er en del af vores hverdag.

Luksusproblem

For at komme ind på sommerskolen skulle ansøgerne bl.a. kunne svare rig-

tigt på et spørgsmål om længden på et udtrakt DNA molekyle fra en menneskecelle er. Næsten alle har - som rigtigt er - svaret ca. 2 meter.

Derudover skulle de også give deres bud på, hvordan bioteknologien om 50 år har ændret samfundet. På det grundlag har UNF's biotek-gruppe så optaget sommerskoleleverne.

- Vi kan næsten ikke finde opgaver til de mere end 20 frivillige hjælpere fra UNF, der er med til at afholde sommerskolen.

De frivillige både underviser og organiserer sommerskolen, der byder på foredrag, studiebesøg og sociale aktiviteter. Der er også et laboratorieprogram med øvelser, hvor eleverne skal karakterisere enzymer og klone bakterier. Tredjedagen i laboratorierne byder på retsgenetik, hvor de arbejder med biologiske materiale fra gerningsstedet for en forbrydelse.

Studerende underviser

- Formålet med sommerskolen er at undervise unge i den nyeste bioteknologi og forskning og derigennem vise de fantastiske muligheder og udfordringer, de naturvidenskabelige fag stiller os over for i dag, siger cand.scient. Torben Skovhus, der er faglig ansvarlig på projektet.

- Vores sommerskole-idé bygger på, at unge aktive studerende underviser unge fra ungdomsuddannelserne med interesse for bioteknologi. Vi vil gerne videregive de studerendes store faglige entusiasme og er samtidig i stand til at give undervisning af meget høj kvalitet til de gymnasieelever, der ikke får udfordringer nok i den daglige undervisning.

Læs om bioteknologi-ugen på www.biotech.unf.dk
Se også www.unf.dk

“Første gang var det enormt spændende, anden gang gik det lige, men i tredje omgang det mig ud ad halsen. All det der management er nok ikke rigtig mig.

digt og engageret arbejder med forskning på et højt niveau. De kan ikke undgå at føle det som en spand koldt vand i hovedet: Vores engagement tæller åbenbart ikke.

Vandrerer

Her og nu ser Birte Poulsen dog frem til en helt anden lederopgave. I spidsen for en gruppe på 25 vandreglade danskere drager hun den 21. juni til Pyrenæerne, der første gang bjergtog hende på en rundrejse, hun deltog i for at vedligeholde det spanske, hun havde lært på en korrespondentuddannelse, som hun tog for fornøjelsens skyld.

- Jeg blev så begejstret, at jeg også var afsted året efter, og siden blev det også til rejser på egen hånd. Så kom jeg i kontakt med et lille rejsebureau, der arrangerer vandrerrejser. De ville have mig til at lave research i området og spurgte senere, om jeg kunne tænke mig at være rejseleder. Det har jeg så været, siden jeg i 1993 lavede den første tur. Og jeg hænger på, selvom en del af min ferie går med det, siger Birte Poulsen, der til september igen skal lede en gruppe ud på dagture fra den faste bopæl i området. Men det bliver uden de smalle stier over dybe afgrunde.

- Det er ikke mig, så dem undgår jeg, siger sekretariatschefen, der hjemme i Århus deler fritiden mellem sin have og klassisk musik.

- Jeg har desværre aldrig lært at spille, men jeg går til mange koncerter både med symfoniorkester og kammermusik. Favoritterne er Brahms symfonier, Schuberts kammermusik, men også senromantikken.

- Og det mere rytmiske hos Carl Nielsen og Sjostakovitj fanger mig meget. Så kommer man op af stolen.

Birte Poulsen er endnu en gang på vej til Pyrenæerne, hvor hun vandrer på egen hånd eller guider andre vandreglade.

Samme Haarder blev også den indirekte årsag til Birte Poulsens svendestykke.

Svendestykke

I 1990 gav ministeriet besked om, at landets otte tandlægehøjskoler inden 1992 skulle være integreret i nye sundhedsvidenskabelige fakulteter i Århus og København. Tandlægehøjskolens administrationschef kunne nok vejre, hvor det bar hen og sagde op.

- Så fik jeg "an offer you can't refuse", fortæller Birte Poulsen. Jeg blev spurgt, om jeg sideløbende med mit job ville være skolens administrator i overgangsperioden. Og hvad skulle man ellers gøre? Desuden ville en sammenlægning måske gå nemmere, hvis samme person sad begge steder. Så jeg sagde ja, men betingede mig, at fakultetssekretariatet fik midlertidige lokaler her på Vennelyst Boulevard, så jeg ikke skulle løbe frem og tilbage i Universitetsparken.

- Jeg indstillede mig på at trække halvandet år ud af kalenderen og så sige, nu er det det her, det handler om. Jeg blev kastet ud i det, men i de fleste tilfælde kom vi da igennem det på en ordentlig måde, husker hun om en periode præget af forhandlinger frem og tilbage og ikke mindst de mange afskedigelser, hvor Tandlægehøjskolen måtte tage de fleste. At fusionen trods alt fik et roligt forløb tilskrives, for en væsentlig del Birte Poulsens indsats.

- Kan du se problemerne på begge sider, kan du måske også bedre se, hvordan det kan komme til at hænge sammen, lyder hendes egen forklaring. Og både Tandlægehøjskolens rektor og Søren Mogensen, der også var dekan i den periode, var indstillet på, at det ikke skulle ende i kiv og ballade. Derfor turde jeg også gøre det.

Hele tiden nye udfordringer

Birte Poulsen erindrer ikke nogensinde at have ønsket sig et andet arbejde.

- Der har hele tiden været nye udfordringer. Fusionen, ph.d.-bekendtgørelsen, ny stillingsstruktur, universitetslove osv. Og her bliver vi flere og flere, og flere opgaver bliver lagt ud til fakulteterne. Så nej, jeg har ikke haft behov for at flytte, og det er jo et spændende område, jeg arbejder med.

- Nu er jeg blevet 62 år, og så begynder man da at tænke: Du kan jo bare gå, hvis du ikke gider mere. Men så bliver det bare mere og mere spændende, griner hun.

En af udfordringer, der nu står foran sekretariatschefen er den universitetslov, som træder i kraft den 1. juli.

- Jeg tror nu ikke, det kommer til at betyde så meget for vores hverdag. Men hvis vi får en bestyrelse, som kan tale universitetets sag over for myndighederne og måske også få lidt mere respekt, er det da et positivt resultat af loven. Men i al den tummel og diskussion, der har været omkring loven, har man glemt, at de valgte ledere har forstået at udnytte deres vide beføjelser i den lov, vi endnu lever med. Spørgsmålet er, om ansatte ledere vil gøre det så meget anderledes. Men nu er vores modstandshistorie, og vi skal have det bedste ud af den ny lov, siger Birte Poulsen, der beklager, at TAP-gruppen nu mister indflydelse.

- Det gælder især på natur- og sundhedsvidenskab, hvor der er så mange, som selvstæn-

Kanonisk ret og europæisk civilisation

Også de kristne har haft deres sharia-system i form af middelalderens kanoniske ret. Den havde både positive og negative følger i europæisk kultur.

AF PER INGEMAN

Den 10. december 1520 fandt der en happening sted uden for den lille tyske by Wittenberg. På byens rettersted, dér hvor man lemlæstede og henrettede røvere, mordere og andre forbrydere, foretog en af de lokale universitetsprofessorer en offentlig bogafbrænding. Professoren hed Martin Luther, og den bog, han kastede på bålet, var den kanoniske ret.

Luther behøver ikke nærmere præsentation, men det er næppe alment kendt, hvad den kanoniske ret var for en størrelse.

Skulle man sammenligne med noget, vi kender fra vores egen tid, kunne man sige, at middelalderens kanoniske ret var kristendommens pendant til islams sharia: et religiøst funderet retssystem, der opfattes som Guds lov, hans regler for gudsydrelsens indretning, men også for, hvordan mennesker skal leve sammen med hinanden, i familien og i samfundet.

For Luther var den kanoniske ret ikke Guds lov, men derimod menneskeskabte lovbøger, som paverne havde sat, om ikke i stedet for, så i hvert fald op ved siden af den bog, der fra kristendommens grundlæggelse havde været den centrale i kirken, Bibelen. Det var først og fremmest dekretalerne, den nye pavelige lovgivning fra 1100- og 1200-tallet, Luther hæftede sig ved som det instrument, der satte paven i stand til at herske uindskrænket i kirken, med de for Luther at se - katastrofale konsekvenser, det havde. Afbrændingen af den kanoniske ret var et vigtigt led i den reformation af den kristne kirke, som Luther ville gennemføre, og som skulle føre kirken tilbage på den rette vej, den som den havde fulgt i mere end et artusind, lige indtil paverne i højmiddelalderen førte den på afveje.

Med protestantismens ophævelse af den kanoniske ret som gældende kirkeret forsvandt også kanonisk ret som juridisk disciplin. Hvorfor vil jeg så, ved denne lejlighed, hente den kanoniske ret frem fra den historiens losseplads, hvorpå Luther efterlod asken af den sammen med de afhuggede hoveder og de livløse kroppe af henrettede forbrydere? Det vil jeg for at gøre opmærksom

I Middelalderen var det den almindelige opfattelse at djævelen skabte menneskers seksuelle begær og fik dem til at overgive sig til det, som dette 1400-tals træsnit fra Der Seelentrost viser.

Den kanoniske ret

blev til i løbet af 1100- og 1200-tallet, da lærde universitetsfolk begyndte at samle og systematisere de retsregler, der var gældende i kirken. Den bestod af to dele.

Den første og ældste del var Gratians Dekret, som en munk ved universitetet i Bologna udarbejdede omkring 1140. Her samlede og systematiserede han alt tilgængeligt kirkeligt retsmateriale tilbage til kirkens ældste tid.

Dekretet blev grundbog for undervisningen i kirkeret ved de universiteter, der netop på denne tid voksede frem i Bologna, Paris, Oxford osv. Værket viste sig imidlertid hurtigt utilstrækkeligt som følge af den rivende retsudvikling på det kirkelige område i 1100- og 1200-tallet, der hang sammen med tidens kraftige udvidelse af pavemagten.

Paverne i højmiddelalderen lagde stor vægt på at bruge den kanoniske ret til at styrke dels det pavelige kirke styre internt i kirken, dels kirkens stilling i forhold til samfundet. Det skete især gennem de efterhånden flere tusinde såkaldte dekretaler, pavelige bestemmelser og afgørelser i enkelt sager.

For di de repræsenterede et vigtigt supplement til det ældre kirkelige lovgivningsstof i Gratians Dekret, blev det nødvendigt at lave nye kirkeretslige samlinger omfattende de pavelige dekretaler, og de blev til den anden halvdel af den kanoniske ret.

Dekretet og Dekretalerne udgjorde tilsammen *Corpus juris canonici*, den middelalderlige kirkes officielle lovbog, som var grundlaget for undervisningen i kirkeret ved universiteterne og den konkrete rets-udøvelse ved de kirkelige domstole Europa over.

på, at kanonisk ret i de sidste 10-20 år er blevet noget, man arbejder med ved universiteter i den protestantiske verden, også i Danmark. Ikke - som i middelalderen - med henblik på at uddanne kirkelige administratører, men i erkendelse af, at kendskab til kanonisk ret er nødvendigt, hvis man vil forstå den middelalderlige kirkes opbygning og funktion, forstå den formende indflydelse, som kirken fik på de europæiske samfund i middelalderen, og dermed også forstå, med hvilke redskaber kristendommen har været med til at sætte sit præg på den europæiske civilisation.

For jeg kommer til det, som er mit eget forskningsområde, nemlig den kanoniske rets betydning i praksis i de europæiske middelaldersamfund, vil jeg starte med at give to eksempler på den internationale forsknings resultater vedrørende de middelalderlige kanonisters teoretiske arbejde.

Vi er vant til at mene, at tanken om at ethvert individ fra fødslen har nogle umistelige rettigheder, er et produkt af den franske revolution og den amerikanske uafhængighedserklæring. Men disse tanker var ikke uden idehistoriske forudsætninger. I en for nogle år siden udkommet bog argumenterer en af den moderne kanonisk-retsrlige forsknings *grand old men*, amerikaneren Brian Tierney, for, at oprindelsen faktisk ligger hos 1100-tallets kanonister.

Jeg kan ikke gå i detaljer med selve tankegangens udvikling. Som det ikke er usædvanligt på dette felt, startede den med et praktisk juridisk problem for i ganske små skridt at bevæge sig til en mere generel teori. Et af udgangspunkterne her var en diskussion af spørgsmålet, om man har lov at stjæle.

Nej, selvfølgelig har man ikke det, men kan der alligevel ikke være situationer, hvor man har? Hvis man f.eks. er i en ekstrem nødsituation, har man så ikke ret til at tage så meget, at man kan overleve? Jo, ville nogle kanonister sige, og dermed har man så en kim til et begreb om et individs rettigheder, der igennem de følgende århundreders tankegang gradvis udvikler sig til det moderne begreb, som vi kender det.

Også kanonisternes politiske tankegang, der i 1400-tallet nåede frem til en slags konstitutionalisme, havde rødder tilbage i 1100-tallet. Det startede som et konkret praktisk problem. Lad os tænke os, at vi har et domkapitel, altså en sammenslutning af gejstlige ved en domkirke. Hvilke rettigheder har en sådan sammenslutning, f.eks. i forhold til biskoppen? Og hvordan

skal den formulere sin opfattelse over for ham eller andre? Hvordan når man frem til en bestemt mening, som kan kaldes forsamlingens mening? Og hvem skal udtale den? Hvordan kan enkeltpersoner repræsentere en gruppe? Det kan lyde som selvfølgeligheder, men er først blevet til selvfølgeligheder efter en lang idehistorisk udviklingsproces.

Et vigtigt led i udviklingen var kanonisternes overtagelse af en klassisk formulering fra Romerretten: "Hvad der angår alle, skal godkendes af alle." Da man i senmiddelalderen begyndte at føre tanker som denne fra forholdet mellem en biskop og hans domkapitel, over på forholdet mellem pave og koncil eller på forholdet mellem en fyrste og hans undersætter, skabtes der noget radikalt nyt - i realiteten en politisk konstitutionalisme, som først 400-500 år senere, i 1800- og 1900-tallet, skulle opnå almen anerkendelse som grundlæggende politisk regel i de moderne, vestlige samfund.

Med disse eksempler på de middelalderlige kanonisters bidrag til den europæiske idehistorie har jeg blot afdækket en enkelt side af den kanoniske rets betydning for den europæiske civilisations historie. Jeg skal nu vende mig til den konkrete regulering af livet i samfund og familie, som den middelalderlige kirke foretog ved hjælp af sine lovbøger, sine domstole og sine embedsmænd. Her vil jeg fokusere på det område, hvor den kanoniske ret havde de største konsekvenser for almindelige mennesker, nemlig samlivet mellem mand og kvinde.

Det forbud, vi stadigvæk har mod ægteskab mellem nære slægtninge, er en rest af middelalderens meget mere komplicerede regler på dette felt. Ifølge kanonisk ret forela der ikke blot ægteskabshindringer ved direkte slægtskab, men også ved svoger-skab og ved det såkaldte "åndelige slægtskab", der f.eks. ved en barnedåb etableredes mellem fadderne på den ene side og barnet og dets familie på den anden. Disse regler gjorde kirken en stor indsats for at føre ud i livet. Blev det f.eks. opdaget, at folk havde giftet sig, selv om de var for nært beslægtede, blev de bandlyst, og der måtte en særlig dispensation fra paven til, for at de kunne få absolution.

I dag er det sådan, at det er parternes ja til hinanden, der indstifter ægteskabet - uanset om dette ja siges i kirken eller på rådhuset. Men de færreste ved, at den opfattelse af, hvorledes et ægteskab indstiftes,

En kardinal sidder som dommer i en kirkelig retssag. Han bestormes af parterne og deres sagførere, mens skriverne i forgrunden noterer alt ned. Illustration i italiensk manuskript fra det 14. århundrede, nu i Fitzwilliam Museum i Cambridge.

går tilbage til en bestemmelse af pave Alexander III fra anden halvdel af 1100-tallet.

Den blev truffet på baggrund af en langvarig diskussion blandt teologer og kanonister om, hvad der konstituerede et ægteskab. Der var to principielt forskellige opfattelser. Den ene holdt på, at det var samlejet, der var den egentlige ægteskabsstiftende akt. Den anden sagde, at det var parternes samtykke til, at de tog hinanden til ægte, der indstiftede ægteskabet. Efter at pave Alexander III havde afsluttet striden til fordel for den sidstnævnte opfattelse, var det parternes frie samtykke, der konstituerede et ægteskab. Når to mennesker sagde ja til at ægte hinanden, så var de gift - sådan som det er den dag i dag.

Den middelalderlige kirkes indsats på privatlivets område drejede sig ikke kun om at få ægteskabet sat igennem som eneste legitime samlivsform og om at få ægteskabets sakramentale karakter anerkendt. Kirken regulerede også seksualiteten inden for ægteskabet.

Det kan vi se af de håndbøger med vejledning for sognepræster i, hvilke synder de skulle spørge efter hos de skriftfende, som vi har bevaret i stort tal, især fra den tidlige middelalder. De viser klart, hvor dybt ind i folks mest intime samliv, kirken gik. Samleje i bestemte stillinger, som f.eks. bagfra, eller sex på bestemte tidspunkter, under menstruationen, mens kvinden ammede, i den 40 dage lange fasteperiode eller på en af kirkenes mange helligdage, var ikke tilladt, og erkendte en skriftende at have gjort

noget sådant, ja, så blev vedkommende pålagt at gøre bestemte bodshandlinger.

At dyrke oralsex eller have samleje søndag morgen var en synd, som man skulle skrifte for sin sognepræst. Biskoppens embedsmænd forfulgte de egentlige seksuelle forbrydelser, der - normalt i hvert fald - straffedes med bøder. Det var sådan noget som hor, ægteskabsbrud, eller f.eks. incest, altså samleje med en, man var beslægtet eller besvogret med. Det sidste forekom ret hyppigt, fordi de regler om ægteskabshindringer, jeg nævnte for lidt siden, bragtes i anvendelse over for alle seksuelle relationer.

I min omtale af de middelalderlige kanonisters idehistoriske betydning lagde jeg vægt på deres medansvar for nogle af de grundlæggende værdier i den europæiske civilisation, menneskerettigheder og demokrati. Noget tilsvarende vil jeg gøre med hensyn til den kanoniske rets regler på det ægteskabelige og seksuelle område.

Kanonisk ret har, som jeg påpegede, været med til at fastlægge endnu gældende ret på ægteskabsområdet. Men den har også været med til at forme grundlæggende holdninger inden for den europæiske civilisation, både positivt og negativt.

Hvad det positive angår, må man især fremhæve kirken's indsats for at sikre, at det var parternes frie samtykke, der stiftede ægteskabet. Selv om det var svært at sætte den kirkelige opfattelse igennem i de europæiske middelaldersamfund, betød den på langt sigt, at ægteskabet faktisk blev en forening mellem to selvstændige individer -

i stedet for at være en af sociale og økonomiske forhold bestemt alliance mellem to slægter, som aftales af slægtsoverhovederne uden megen hensyntagen til, hvad de pågældende selv måtte mene. I kraft af sin indsats her var kirken med til at styrke individet og dets rettigheder på bekostning af slægtens rettigheder.

Hvad det negative angår, hæfter vi os naturligvis ved, at kirken tog love, domstole og tvangsmidler i brug for at sikre, at folket tænkte og levede i overensstemmelse med kirken's lære - og at denne kirkelige kontrol med og disciplinering af befolkningen ikke engang gjorde holdt ved soveværelsesdøren. Der kan næppe være tvivl om, at dette må have haft betydning for formningen af almindelige menneskers holdninger til seksualitet. Mon ikke den seksualforskrækkelse, der - i hvert fald indtil 1960'erne - har været et gennemgående træk i europæisk kultur, i sidste ende går tilbage til den middelalderlige kirkes opfattelse af sex som noget, der kun må findes inden for ægteskabet, men i øvrigt skal begrænses mest muligt og alene må dyrkes med henblik på at få børn?

Jeg sammenlignede indledningsvis den middelalderlige kirkes kanoniske ret med islams sharia-system, og det var naturligvis ikke tilfældigt.

Med den sammenligning ville jeg på den ene side gøre opmærksom på, at vi selvfølgelig godt kan fordømme sharia i dag, når gravide kvinder skal stenes for hor. Men vi skal huske på, at vi her i Vesteuropa har

haft vores eget sharia-system, i form af den kanoniske ret. Vi kan ikke bruge sharia-fænomenet til en generel fordømmelse af islam, lige så lidt som vi kan bruge kriminaliseringen af menneskers seksuelle adfærd i middelalderens kanoniske ret til en generel fordømmelse af kristendommen - for denne kanoniske ret har på andre punkter været med til at forme nogle af de grundlæggende værdier i vor kultur, som vi nødtigt ville være foruden.

På den anden side ville jeg med sammenligningen sige, at lige så lidt som jeg ville bryde mig om at leve under den middelalderlige kanoniske ret med dens utidige indblanding i mit privatliv, lige så lidt ønsker jeg, at der skal indføres andre middelalderlige, religiøst funderede retssystemer i vort moderne samfund.

Derfor var det heller ikke tilfældigt, at jeg startede med Martin Luther og hans afbrænding af den kanoniske ret. Jeg ved godt, at det umiddelbare resultat af Luthers handling i de protestantiske lande blev, at staten i vid udstrækning overtog den kontrol med befolkningens levevis og moral, som den middelalderlige kirke havde udøvet - hvilket den formodentlig kun blev mere effektiv af. Alligevel var Luthers happening i 1520, i et lidt længere historisk perspektiv, et stort skridt fremad i den europæiske civilisations historie. Et skridt i retning af vort moderne, sekulariserede samfund, hvor man blander Gud udenom, hvordan mennesket skal leve med hinanden i samfundet. Det må vi nemlig selv, på eget ansvar og uden nogen guddommelig garant, afgøre med hinanden på demokratiets vilkår. Og dér har vi måske stadigvæk noget at lære af den gamle romerrettslige formulering, som de middelalderlige kanonister tog op: "Hvad der angår alle, skal godkendes af alle".

Per Ingeman, dr.phil., er lektor ved Institut for Kirkekundskab og forsvarede for nylig disputatsen Provisioner og processer om den pavelige højesteret og dens behandling af danske sager i middelalderen.

Artiklen er en let forkortet udgave af det foredrag, Per Ingeman holdt ved overrækkelsen af Aarhus Universitets Jubilæumsfunds videnskabspriser den 23. maj, hvor han var en af de fem prismodtagere.

Akademi skal styrke erhvervsforskning

Nyt erhvervsforskningsakademi vil have mere virksomheds-relevant forskning inden for humaniora og samfundsvidenskab.

AF HANS PLAUBORG

Et nyt akademi skal styrke den humanistiske og samfundsvidenskabelige erhvervsforskning i Danmark.

Danmarks Erhvervsforsknings-Akademi (DEA) er etableret af Foreningen for Unge HandelsUddannede (FUHU), hvis formål er at fremme forskning og uddannelse inden for det merkantile område. Formanden for DEA, Jannick B. Petersen, mener, at udviklingen af videnssamfundet har vist et stort potentiale for at sætte langt mere målrettet på virksomhedsrelevante forskning inden for humaniora og samfundsvidenskaberne.

En stor del af kandidater og dimittender inden for de merkantile fagområder ansættes i dag i virksomhederne. Desværre modsvares den udvikling kun i beskedent omfang af en tilsvarende vækst i virksomhedsrelevante samfundsvidenskabelige og humanistiske forskning. DEA skal være en katalysator på området og sætte nye, konkrete forskningsprojekter i gang, siger Jannick B. Petersen.

Kompetente medarbejdere

De første forskningsprojekter er allerede godt på vej. Et af dem hedder "Facilitering af vidensprocesser i humanistiske undervisnings- og forskningsmiljøer." Her undersøger forskere under ledelse af Learning Lab Denmark, Aarhus Universitet og Handelshøjskolen i København, hvordan den rent praktiske håndtering af viden kan befærdes i et universitetsmiljø. Projektet bliver gennemført i samarbejde med Gyldendal, CSC Danmark og ingeniørfirmaet Niras. Håbet er, at resultaterne kan anvendes til at træne kandidater fra humanistiske fag i at bruge viden i nye sammenhænge og kommunikere mere effektivt, så de efterfølgende kan indgå som mere kompetente medarbejdere i private virksomheder.

Et andet af det nye akademis formål er at bidrage til, at forskning og udvikling spredes til små og

mellemstore virksomheder i hele landet. På det punkt står Danmark dårligt i statistikken, idet virksomheder med under 50 ansatte udgør 60 pct. af de forskende virksomheder, men kun står for 13 pct. af de samlede udgifter til udvikling og forskning.

Derudover skal et fagpanel nedsat af DEA undersøge behov og muligheder for erhvervs-ph.d.-ordninger inden for de samfundsvidenskabelige, humaniora og de merkantile områder.

Erhvervspenge til projekter

At humanistisk forskning og private erhvervsaktiviteter for alvor er begyndt at få øjnene op for hinanden, viser også fire projekter søsat af Statens Humanistiske Forskningsråd (SHF). Fælles for projekterne er, at en række danske virksomheder har skudt midler i projekterne. Det er første gang, SHF forsøger en sådan finansiering.

Et af projekterne har titlen "Virksomhed i en global verden." Her analyserer en gruppe af forskere under ledelse af lektor Dennis Day fra Syddansk Universitet, hvordan virksomheder kommunikerer i en globaliseret verden. Novo Nordisk, Arla Foods, Brødrene Hartmann og Velux har skudt penge i projektet.

NAVNE

Henning Lehman

Aarhus Universitets mangeårige rektor og nuværende professor ved Institut for Kirkekundskab, holder fredag den 20. juni afskedsforelæsning på instituttet i forbindelse med seminaret "Teologiske og andre skoler fra oldtiden til fremtiden".

Temaet for seminaret har Henning Lehmann selv valgt, og han vil i seminarets afsluttende forelæsning tale ud fra sin tid som universitetsrektor fra 1983 til 2002. Erfaringerne herfra vil han sætte ind i en historisk ramme, der handler om universiteter og skolers betydning gennem tiderne. Den afgående professor indledte sin universitetskarriere som videnskabelig assistent i 1960. Han var dekan for Det Teologiske Fakultet 1971-74 og igen 1980-83, hvorefter han blev valgt til rektor.

Imellem de to dekanperioder blev han i 1975 dr.phil. på sit arbejde om en samling oldkirkelige prædikener fra det 4. og 5. århundrede, som er oversat både til latin og armenisk. Det nyeste videnskabelige værk fra

Henning Lehmanns hånd er *Album of Armenian Paleography - palæografi* er læren om skriftarterne i oldtid og middelalder - hvor han sammen med to medredaktører

fra hhv. Israel og Californien præsenterer et kommenteret udvalg af 200 håndskrifter fra perioden 862 til 1911. De er tidstypiske repræsentanter for de omkring 30.000 armeniske manuskripter, som findes i samlinger i Europa, Mellemøsten, det tidligere Sovjetunionen og Nordamerika.

De øvrige forelæsere ved afskedsseminaret er eller har alle været tilknyttet det institut, som Hening Lehmann nu forlader. Efter dagens fem forelæsninger er instituttet fra kl. 15-17 vært ved en reception i Det Teologiske Fakultets aula. Se nærmere om programmet på side 13.

Søren Keiding

dr.scient. er udnævnt til professor med særligt henblik på at varetage funktionen som centerleder ved Center for Tekniske Kandidatuddannelser ved Aarhus Universitet, der blev oprettet i november sidste år.

Det skal samarbejde med Ingeniørhøjskolen om at styrke udbuddet af teknisk-naturvidenskabelige uddannelser i Århus. B.l.a. ønsker man med tiden også at kume tilbyde en civilingeniør-uddannelse i Århus. Centret skal ligeledes styrke de to institutioners samarbejde om forskning, udvikling og undervisning og skal desuden medvirke til at tiltrække flere studerende til de teknisk-naturvidenskabelige uddannelser.

Søren Keiding har i sin forskning udført et pionerarbejde inden for udviklingen og anvendelsen af såkaldte femtosekundlasere og har i dag et omfattende forsknings- og udviklingssamarbejde med b.l.a. Nordisk Kabel og Tråd med henblik på at udvikle og anvende lasere. Desuden sidder han i Aarhus Universitets patentudvalg, som arbejder på at udnytte og videreformidle nogle af de mange opfindelser, der gøres på universitetet.

Den 43-årige professor er en særdeles aktiv formidler af naturvidenskab gennem populærvidenskabelige foredrag, artikler og besøg på folkeskoler og gymnasier, hvor han, der selv er guitarist, fortæller om el-guitaren og naturvidenskab. Søren Keiding sidder desuden i juryen for den nylygt afholdte forsker- og opfinderkonkurrence for unge og er med i programudvalget for Folkeuniversitetet samt bestyrelsen for Orion Planetarium i Jels.

Søren Keiding har udgivet en lang række artikler i anerkendte, internationale videnskabelige tidsskrifter og forelæst ved mange internationale, videnskabelige konferencer.

Jens Ewald

dr.jur. er pr. 1. maj 2003 ansat som professor i retsvidenskab med særligt henblik på retslære. Ansættelsen gælder foreløbig for fem år. Til professoratet er knyttet den særlige opgave at udvikle, tilrettelægge og udbygge Juridisk Instituts udbud af forskningsbaseret efter- og videreuddannelse.

Jens Ewald underviser og forsker i almindelig retslære, landbrugsret og idrætsjura. Han er forfatter og medforfatter til en række artikler, anmeldelser og bøger, b.l.a. doktorafhandlingen *Retssmisbrug i fornuetten* (2001), *Ret-*

kilderne og den juridiske metode (2. udg. 2000) samt en juridisk biografi om den norske retsvidenskabsmand Ragnar Knoph, der udkom i år.

Jens Ewald, der er 42 år, er i forvejen formand for instituttets ph.d.-erhvervsforskerudvalg og udvalget for forskningsbaseret efter- og videreuddannelse.

Danmarks ErhvervsforskningsAkademi

- Er etableret under FUHU med støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Statens Humanistiske Forskningsråd.
- Bag akademiet står en bred kreds af erhvervsorganisationer, universiteter, handelshøjskoler og handelsskoler.
- Ledes af et Akademiråd på op til ni medlemmer. Formand er direktør Jannick B. Petersen. Aarhus Universitetet er repræsenteret med professor Ole Togeby, Nordisk Institut.
- Akademiets budget er første år på ca. 5 mio. kr. På længere sigt sættes der på en noget større ramme med midler fra forskningsråd, private fonde og EU's rammeprogram for forskning.

Priser til lovende forskere

I anledning af universitetets 75-års jubilæum har Aarhus Universitets Forskningsfond for første gang uddelt ph.d.-priser til lovende forskere.

Fem prismodtagere, der inden for det sidste år har afsluttet deres ph.d.-uddannelse med særligt fremragende projekter, blev den 4. juni honoreret med hver 50.000 kr. Rektor Niels Chr. Sidenius overrakte priserne i Bartholin-Bygningen, hvor prismodtagerne i en *tour de force* af korte forelæsninger fremlagde deres vigtigste forskningsresultater for de forsamlede dekaner, vejledere, forskerkolleger samt familie og venner. Forskningsfonden vil også fremover uddele priser til ph.d.-projekter med særlige løfter for fremtiden.

MALENE HOLLINGDAL, 37 år, forsker i type-2 diabetes, aldersdomsukkersyge, og har i sin afhandling nætresultater, der vil få betydning for den videre forskning i sygdommen, som er i nærmest epidemisk vækst på globalt plan.

Malene Hollingdahl har påvist, at de insulinproducerende celler hos type-2 diabetes-patienter ikke reagerer som hos raske, hvor man ser svingninger i insulin i takt med ændringer i blodsukkeret. Hun har samtidig undersøgt, hvordan man kan måle aktiviteten i disse svingninger, og hvordan resistens over for insulin og behandling med diabetesmedicin i tabletform påvirker frigivelsen af insulin. Malene Hollingdal er nu kursusreservelæge på Medicinsk Afdeling M på Århus Universitetshospital, Århus Kommunehospital.

Datteren Aya på knap fire måneder var med, da Malene Hollingdal blev hædret for sit ph.d.-projekt.

JØRN BORUP, 37 år, behandler i sin afhandling på baggrund af flere studie- og forskningsophold i Japan moderne japansk zen-buddhisme. Her har han undersøgt, hvordan den har været repræsenteret i Vesten og i Japan gennem tværkulturelle netværk af personer og tænke-måder.

Det er sket ud fra en formodning om, at religion også skabes af forholdet mellem dem, der agerer, og dem, der observerer. I sine feltstudier i Japan har han set på zen som en levende, religiøs tradition og bl.a. benyttet sig af spørgeskemaer og studier af ritualer. Afhandlingen vil senere blive offentliggjort i en international videnskabelig serie.

Jørn Borup er for tiden ikke tilknyttet forskningen, men arbejder freelance med en række forskellige opgaver.

Jørn Borup (t.v.) -specialist i buddhisme og asiatisk religion - fik lykønskninger af bl.a. lektor Finn Jacobi og lektor Jeppe Sinding Jensen.

SUSANNE SCHMIDT PEDERSEN, 37 år, påviser i sin afhandling de psykosociale faktorer indflydelse på sygdomsforløbet efter hjertekarsygdomme - herunder risikoen for at få endnu en blodprop i hjertet - samt mekanismer, der kan forklare sammenhængen mellem psykosociale faktorer og sygdomsforløbet. Hendes afhandling peger på vigtigheden af at foretage psykologiske evalueringer og inddrage psykosociale faktorer i behandlingen af hjertepatienter for at bedre deres livskvalitet. Susanne Schmidt Pedersen arbejder nu som lektor ved Department of Psychology and Health ved Tilburg University i Holland.

Susanne Schmidt Pedersen og overlæge ved Århus Amtssygehus, Mogens Lytken, der var klinisk vejleder på hendes ph.d.-projekt.

Peter Teglberg Madsen er nu videnskabelig leder på forskningsskibet "RV Odyssey" i Det Indiske Ocean, der lå i havn i en uge, før at han kunne være med ved prisoverrækkelsen. Men den amerikanske arbejdsgiver fandt det vigtigt, at han deltog, selvom det kostede 3.000 dollars om dagen.

PETER TEGLBERG MADSEN, 27 år, betegnes som en forsker af høj karat. Han har studeret kaskelothvalers lydproduktion og evne til at navigere og finde føde ved hjælp af lyd frembragt af dens næse, der kan udgøre en tredjedel af dyrets længde og veje over 10 tons. Det har givet fundamental ny indsigt i, hvordan kaskelotterne producerer lyd.

I forbindelse med sin afhandling lykkedes det ham som den første at fæstne en akustisk målepakke på næsen af en kaskelot ved hjælp af en sugeskop, og derved fik han målinger gennem et helt dyk til 700 meter. Det har vist sig, at kaskelotter producerer sonar-klik på 230 decibel - de højeste lydstryker målt på noget dyr. Ved hjælp af ekko bruges kliklydene bl.a. til at finde bytte-dyr på op til 1 km. afstand.

FOTO: ANDREI ERICHSEN/AV-CENTRALEN

MADS ROSENDAHL THOMSEN, 30 år, tog i sin ph.d.-afhandling fat i det litterære kanonbegreb og undersøgte de mekanismer, der fører til dannelse af litterære kanonformationer. Afhandlingen "Kanoniske konstellationer" blev rost for en grundlæggende dristighed i anlægget og modenhed i udførelsen båret af sikkert overblik og en didaktisk bevidst formidlingssevne. Den er nu på vej til udgivelse.

Mads Rosendahl Thomsen er forskningsadjunkt ved Afdeling for Litteraturhistorie i en stilling finansieret af Carlsbergfondet, og han er en af hovedkræfterne bag Det Humanistiske Fakultets tværfaglige udbud i "Verdenslitteratur" - et begreb som prismodtageren også er i færd med at undersøge i lyset af globaliseringen. Han skal næste år for anden gang på et forskningsophold ved Stanford University.

Kanon-afhandlingen blev fejret med Lene Pedersen og sønnen Marcus på 10 mdr.

Kulturen som frakke eller proces

Det er sjældent klart, hvad vi mener med "kultur" og "identitet", når vi taler om det multikulturelle samfund. En international konference på Aarhus Universitet søgte at komme svaret lidt nærmere.

AF LASSE E. LINDEKILDE

Begrebet multikulturalisme er blevet sat på den politiske og den akademiske dagsorden af en stigende kulturel pluralisme i Vesten. I udlandet har der været brede debatter om minoritetsrettigheder og kulturel anerkendelse. I Danmark har vi nok diskuteret en række enkeltsager, som har karakter af multikulturel konflikt, såsom muslimske gravpladser, kassedamer med tørklæder, og halal-slagtet kød i børnehaverne. Men en mere fundamental debat om principperne for indretningen af det danske samfund i en multikulturel fremtid er det ikke blevet til.

Målet med den internationale konference "What's the Culture in Multiculturalism?", som blev afholdt 22.-24. maj på Aarhus Universitet, var da også at importere nogle indsigter på området fra udlandet - især Frankrig, Holland, USA og Storbritannien - til en dansk kontekst. En bred vifte af fag var repræsenteret på konferencen for at fremme en interdisciplinær udveksling af forestillinger om kultur og kulturel identitet.

Bag konferencen stod dels det Danske Netværk for Politisk Teori ved lektor Per Mouritsen, Institut for Statskundskab, dels en forskergruppe omkring projektet Kultur-møder og Fællesskaber, som ledes af lektor Jan Iversen fra Afdeling for Europastudier under Institut for Historie og Områdestudier.

Konstruerede forskelle

På konferencen var der stor enighed om et nødvendigt opgør med en "gammeldags" forståelse af kultur og identitet, der ofte opfattes som uforanderlig, homogen og entydigt afgrænset - nærmest som en frakke vi bærer, og ikke sådan kan lægge fra os.

Det skal næsten per definition medføre, at kulturmødet i et multikulturelt samfund vil være præget af konflikt. Fra etnografer til politologer var der bred enighed om, at kultur og identiteter snarere er no-

get flydende, processuelt og heterogent, hvor en kulturel identitet til tider først realiseres i det øjeblik, den artikuleres. Kulturelle forskelle har i et vist omfang noget "konstrueret" over sig. Den er ofte resultat af en "politisering af kultur", som på mange måder viser tilbage til den nationalistiske logik, der ligger bag integrationen af moderne stater, men som nu udfordrer de samme stater.

Den pointe gjorde Professor Ulf Hedetoft fra Akademiet for Migrationsstudier i Danmark en del ud af i sin indledningsforelæsning. Den akademiske enighed ændrer dog ikke ved, at kultur og identitet i praksis ofte opleves som vedvarende og afgrænsede kategorier. Men håbet er, at en mere nuanceret kulturforståelse kan brede sig i den offentlige debat og muliggøre et multikulturelt samfund, som ikke nødvendigvis vil være præget af kulturelle konflikter.

Kulturel oversættelse

En af konferencens hovedtalere, professor i sociologi ved University of Liverpool, Gerard Delanty, fremhævede netop vigtigheden af at forskellige kultur-elementer taler bedre sammen i den offentlige debat.

Den franske filosof og politolog Cecile Laborde var en af konferencens hovedtalere. Hun argumenterede for, at Staten skal være neutral over for borgernes "private" kulturelle forestillinger. Og Gerard Delanty, professor i sociologi, fremhævede vigtigheden af den "kulturelle oversættelse", hvor dialog og tilpasning hævler de største kulturelle uoverensstemmelser af.

Det kan føre til en "kulturel oversættelse", hvor de største kulturelle uoverensstemmelser hævles af via gensidig dialog og tilpasning. Positionen kan forekomme urealistisk, når man tænker på den danske debat om det multikulturelle samfund, hvor den kulturelle oversættelse længe kun er gået en vej, nemlig fra alverdens kulturer til dansk.

På konferencens workshopper var der også debat om den påstand, at multikulturalisme vil underminere solidariteten i et land som Danmark. Forestillingen er, at den vilje til social omfordeling, som vores værdssamfund bygger på, er fundet i kulturel homogenitet, og vil forsvinde i et multikulturelt samfund. Derfor bør staten aktivt beskytte landet mod multikulturalisme. Fortalere for det synspunkt ser da heller ikke noget problem i, at staten fremmer bestemte "danske" værdier eksempelvis statskirke, en bestemt indretning af folkeskolen.

Det farveblinde samfund

På konferencen var der dog en bred enighed om, at solidaritet kan bygge på andet end et kulturelt fællesskab. En anden af konferencens hovedtalere, den franske filosof og po-

litolog Cecile Laborde, University College, London, argumenterede for mulige nyfortolkninger af fransk republikanisme, hvor solidariteten i et kulturelt heterogent samfund må bygge på et politisk fællesskab funderet i borgernes lige rettigheder og pligter. Staten skal være neutral over for borgernes "private" kulturelle forestillinger.

Laborde diskuterede i den forbindelse princippet om "laïcité" eller "verdslighed", som skal sikre at offentlige rum - f.eks. skoler er kultur-neutrale. I Frankrig har princippet især været anvendt i en kritik af religiøse markører som muslimske pigers tørklæder, men Laborde påpegede, at det kunne gives en række andre (mere) rimelige tolkninger. Eksempelvis mente Laborde, at der ikke er noget i vejen for at fortolke en sekulær offentlighed som krævende nærmere statens aktiv passivitet end en passiv neutralitet. Ved at tillade tørklæder i skolerne kan staten aktivt fremme religionsfriheden hos minoriteter og aktivt kompensere for de uligheder som en passiv neutralitet producerer.

Særbehandling eller...

Multikulturalisme forbindes ofte med radikale politiske tiltag, som favoriserer svage minoriteter gennem positiv særbehandling. Amerikanske kvote-systemer fremhæves ofte som skræmmebillede.

På flere af konferencens workshopper blev det dog indvendt, at krav fra kulturelle minoriteter i praksis snarere handler om en reel ligebehandling. Når muslimske medborgere ytrer ønske om at få deres egen begravelsesplads i København med støtte fra staten, er det ikke et krav om positiv særbehandling, men mere et ønske om at få reel religionsfrihed på lige fod med flertallet. Billedligt talt handler det om at give minoritetsgrupper nogle "stiger" som en hjælp til at kravle over de barrierer for integration, som samfundets centrale institutioner rummer.

Anerkendelse eller lighed

Flere af konferencens workshopper behandlede spørgsmålet om, hvor-

for det overhovedet er normativt relevant at imødekomme multikulturelle krav. Meget teori om multikultur lægger i den forbindelse vægt på nødvendigheden af "kulturel anerkendelse". Den tyske professor Axel Honneth fremhævede, at anerkendelse af minoriteter er en forudsætning for, at det enkelte individ kan udvikle sig frit. Hvis ens omgivelser udviser mangel på anerkendelse af ens kulturelle særtræk, hæmmes denne udvikling.

Professor Nancy Fraser fra New School University i New York har tidligere udfordret teorien, og det skete igen på konferencen. Fraser anklager Honneth for, i sin iver efter lige kulturel anerkendelse, at overse andre former for uretfærdighed, som eksempelvis den ulighed, markedet producerer. Fraser finder også anerkendelse vigtig, men argumenterede for at fokusere på lige "status" kulturelt og økonomisk og tale mindre om "kultur" og "identitet".

Vi skal jo alle være her

Konferencen gav ikke noget entydigt svar på, hvad kulturen så er i multikulturalismen. Men der blev peget på, at kultur og identitet i hvert fald ikke er nogle forstenede og skarpt afgrænsede kategorier. Derfor kan det være en god ide at tale om kulturelle og identitetsmæssige processer i stedet for "kultur" og "identitet". Sproglige forandringer løser selvfølgelig ikke problemerne i det multikulturelle samfund, men de kan være med til at fremhæve mulighederne i stedet for konflikterne.

- Vi skal jo alle sammen være her et stykke tid, så lad os prøve at få det til at fungere, som en af konference deltagerne udtrykte det. Måske er det den rette pragmatiske måde at forholde sig til kulturel forskellighed på.

Lasse E. Lindekilde
er stud.scient.pol.

Meddelelser

fra Aarhus Universitet

REDIGERET AF JOURNALKONTORET, DEN CENTRALE ADMINISTRATION,

NORDRE RINGGADE 1, 8000 ÅRHUS C. TLF. 8942 1149

DEADLINES FOR MEDDELELSER SENEST 13 DAGE FØR UDGIVELSE - SE KOLOFON SIDST I BLADET

MANUS SENDES I WORD PERFECT 6/7/8 ELLER ET WORDFORMAT TIL MEDDELELSER@AU.DK

YDERLIGERE OM DEADLINES OG AFLEVERING: WWW.AU.DK/DA/ADM/JOURNAL/MEDDEL/

DOKTORGRADEN

Konferering

HUM

Det Humanistiske Fakultetsråd har den 2. juni 2003 konfereret lektor *Karsten Hvidtfeldt Nielsen* den filosofiske doktorgrad for afhandlingen: "Interpreting Spinoza's Arguments - Toward a Formal Theory of consistent Language Scepticism. Imitating Ethica."

SUN

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultetsråd har på sit møde den 22. april 2003 konfereret den medicinske doktorgrad til: overlæge *Lotte Ørskov* for en afhandling med titlen: "Aspects of hormonal regulation of glucose metabolism in healthy and type 1 diabetic subjects" og 1. reservelæge *Torben Møller-Pedersen*, ph.d. for en afhandling med titlen: "On the structural origin of refractive instability and corneal haze after excimer laser keratotomy for myopia".

PH.D.-GRADEN

Forelæsninger

SAM

Med henblik på erhvervelse af ph.d.-graden i psykologi afholder cand.psych. *Dorte Kirkegaard Thomsen* en offentlig forelæsning over emnet "Association between rumination, negative affect and health". Handlingen vil foregå på engelsk. Bedømmelsesudvalget består af: Lektor *Derek Roger*, Department of Health Sciences, University of York, Lektor *Hans Henrik Jensen*, Panum Institutet, Københavns Universitet, Lektor *Esben Hougaard*, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Forelæsningen er offentlig og finder sted fredag den 20. juni 2003 kl. 10.15 i Auditoriet, Psykologisk Institut, Asylvej 4, 8240 Risskov.

TEO

Med henblik på erhvervelsen af ph.d.-graden i teologi afholder cand.theol. *Hans Vium Mikkelsen* en offentlig forelæsning over emnet "Reconciled humanity. A Constructive Reading of Revelation and Atonement in Karl Barth's Church Dogmatics" torsdag d. 19. juni 2003 kl. 14.15 i Aud. 1, bygn. 441, Det Teologiske Fakultet.

Tildelinger

SUN

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultetsråd har på sit møde den 22. april 2003 tildelt følgende ph.d.-graden i medicin:

Cand. scient. *Malene Munk Jørgensen* for afhandlingen "Grp 78: An important factor in the protein quality control of the low density lipoprotein receptor".

Overlæge *Kristian Valbak* for afhandlingen "Suitability for psychoanalytic psychotherapy".

Zhiewei Pan, MD for afhandlingen "Health effects of indoor air pollution: Experimental studies of biological mechanism and measuring methods for objective and subjective effects on the eyes and nose".

Cand. med. *Jette Sønderkov* for afhandlingen "Occupational styrene exposure and haematological diseases. A nested case-control study in the Danish reinforced plastics industry".

Cand. med. *Margit Kaltoft* for afhandlingen "Streptococcus pneumoniae in childhood. Pneumococcal carriage among children attending day care centres and invasive pneumococcal infections in childhood".

Cand. med. *Niels Kristian Aagaard* for afhandlingen "Muscle strength, muscle mass and contents of muscle magnesium, potassium and Na,K-pumps in chronic alcoholics with and without alcoholic liver disease - Effect of magnesium supplementation - Relation to spironolactone treatment".

FORSKNINGSSTØTTE

Chinese Academy of Sciences (CAS)

I henhold til Rektorkollegiets samarbejdsaftale med the Chinese Academy of Sciences (CAS) kan der gives tilskud i form af rejse- og opholdsgodtgifter til danske forskere, der ønsker at gennemføre et forskningsophold ved en CAS-institution. Aftalen omfatter kun det naturvidenskabelige og teknologiske område. Frist: 15. august 2003.

Yderligere oplysninger på hjemmesiden:

www.rks.dk/sider/internationalt/fsk-udveks.htm

Johannes Jørgensen Legat

Af ovennævnte legat er der kr. 10.000 til rådighed.

Legatets formål er at bidrage til at fremme forskning - og eventuel behandling - af leukæmi og dermed beslagtede sygdomme.

Ansøgninger til legatets bestyrelse v/ Formand, overlæge, dr. med. *Jan Jørgensen*, Klinisk Immunologisk Afdeling, Skejby Sygehus, 8200 Århus N. Deadline 16. juli

Det skal bemærkes, at Skejby Sygehus' Administration har oplysningspligt til Skattevæsenet for tildelte legatmidler.

DAAD-Leibiz-Scholarships - for Doctoral Candidates and Post-Docs

Informationssider om ovennævnte ligger til gennemsyn på Internationalt Sekretariat. Yderligere oplysninger findes på www.leibniz-gemeinschaft.de

Ansøgningsfrist: 15. juli 2003.

LEGATER/STIPENDIER

Ludvig Berlin og Marie Poulsens Mindelegat

Af ovennævnte legat er et antal portioner - i alt kr. 15.000,- til uddeling blandt værdige og trængende studerende ved Aarhus Universitet.

Ansøgningskema til legatet kan enten afhentes på SU-kontoret (Fredrik Nielsens Vej 5, 8000 Århus C) eller printes ud fra www.au.dk/su (vælg "almindeligt legatansøgningskema"). Ansøgningskemaet skal afleveres vedlagt seneste skatteårsopgørelse på SU-kontoret senest mandag

den 30. juni 2003 klokken 14.00. Kun legatmodtagerne får brev om tildelingsresultatet.

Ph.d.-stipendier/kandidatstipendier

Ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet er et antal ph.d.-stipendier og kandidatstipendier inden for nationaløkonomi, driftsøkonomi, jura, statskundskab og psykologi ledige til besættelse pr. 1. september 2003 eller snarest derefter.

Ansøgningsfrist: 25. juli 2003 kl. 12.00.

Opslag kan ses på: www.samfundsvidenskab.au.dk/opslag men kan også fås ved henvendelse til Kirsten Dybdahl Sørensen, e-post kds@adm.au.dk (eller på tlf. 8942 1531, fax 8942 1540).

PRISER

The William Grant & Sons Young European Prize for Invention and Discovery

Prisen på 30.000 britiske £ kan tildeles en europæisk indbygger under 35 år, der inden for de seneste to år har gjort en opdagelse eller har opfundelse.

Yderligere oplysninger kan fås på www.bigidea.org.uk eller ved henvendelse til journalkontoret.

KONGRESSER, MØDER

Teologiske og andre skoler fra oldtiden til fremtiden

Seminar i anledning af professor, dr.phil. *Henning Lehmanns* afgang, Auditorium 1, Det Teologiske Fakultet, fredag den 20. juni 2003

9.00-12.00. Velkomst ved dekan, dr.phil. *Carsten Riis*
Lektor, dr.theol. *Nils Arne Pedersen*: "Forskellige betydninger af termen 'skole' i forbindelse med den antiokkenske teologi"

Lektor, dr.theol. *Knud Ottosen*: "Sangskoler og skolesang"
Lektor, ph.d. *Carsten Bach-Nielsen*: "Hjertets skole"
12.00-13.00 Frokost i Studenternes Hus

13.00-15.00

Lektor, dr.theol. *Thorkild C. Lyby*: "Skolen for Livet - Grundtvigs alternative uddannelsesvision"
Professor, dr.phil. *Henning Lehmann*: "Teologiske og andre skoler fra oldtiden til fremtiden"
15.00-17.00 Reception i aulaen.

Seminarret er arrangeret af Institut for Kirkekundskab, som også er vært ved den efterfølgende reception. Alle interesserede er velkomne til såvel seminar som reception. Deltagelse i den fælles frokost i Studenternes Hus koster 75 kroner og forudsætter tilmelding og betaling til sekretær *Lis Slotsdal* på Institut for Kirkekundskab senest den 18. juni. Telefon: 8942 2238, e-mail: slotsdal@teologi.au.dk

International Conference - Educational Psychology and Beyond?

Roskilde University, 21-23 August 2003

New deadline for abstract submission: 20 June

For detailed information, please visit www.piff.ruc.dk

PUBLIKATIONER

Følgende fås ved henvendelse til

Journalkontoret, tlf. 8942 1150:

Love, bekendtgørelse og cirkulærer

019-03 (5. maj 2003) Specialarbejdere m.fl. i staten.

Kan ses på personalestyrelsens hjemmeside: www.perst.dk

STILLINGSOPSLAG

TAP-STILLINGER

Bioanalytiker/forskningslaborant

Ved Anatomisk Institut, Neurobiologi er en fondslønnet fuldtidsstilling som bioanalytiker/forskningslaborant ledig til besættelse pr. 1. august 2003.

Arbejdet omfatter følgende specialfunktioner: Histologi, immunologi, steriologi og vævsdyrkning.

Ansøgninger stiles til institutleder, professor *Gorm Danscher*, Anatomisk Institut, bygning 233, Aarhus Universitet, 8000 Århus C og skal være instituttet i hænde senest den 24. juni 2003, kl. 12.00.

UNDERSVNINGSSASSISTENTER

For alle opslag af stillinger som timelønnet undervisningsassistent gælder følgende: Ansøgningen skal indeholde oplysninger om og dokumentation for faglige og pædagogiske kvalifikationer samt oplysning om evt. fuldtidsbeskæftigelse andetsteds samt CPR-NR.

Timeløn og øvrige ansættelsesvilkår i henhold til den til enhver tid gældende aftale mellem staten og AC. Frigørelsessættelse vil være indeholdt i ansættelsesbrevet. Opslagens fulde ordlyd fremgår af fakulteternes hjemmeside.

Fransk

Under forudsætning af fornøden bevilling opslås en stilling som undervisningsassistent/ekstern lektor i litteratur pr. 1. september 2003. Den der ansættes i stillingen må kunne indgå i et samarbejde med de øvrige litteraturlærere om undervisningen på 1. og 2. år af BA samt evt. forestå afviklingen af et modul. Timetal og aflønning for evt. deltagelse i eksamen efter nærmere aftale med studielederen.

Nærmere oplysninger om stillingen fås ved henvendelse til lektor Jeanne Pontoppidan, tlf. 8942 6446, eller studieleder Hanne Leth Andersen, tlf. 8942 6439.

Ansøgning sendes til Journalkontoret, Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C, og skal være Journalkontoret i hænde senest 27. juni kl. 12.00.

Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-84.

Germansk Filologi

Ved Institut for Germansk Filologi, Aarhus Universitet, vil der i faget tysk i efterårsemestret 2003 under forudsætning af fornøden bevilling være undervisningsassistenttimer at besætte i følgende discipliner:

Skriftlig sprogfærdighed på bacheloruddannelsens 1. semester, (2 t/u i 12 uger).

Skriftlig sprogfærdighed på bacheloruddannelsens 3. semester, (2 t/u i 6 uger).

Skriftlig sprogfærdighed på kandidatuddannelse, (2 t/u i 12 uger).

Tysk historie og samfundsforskning på bacheloruddannelsens 1. semester, (2 t/u i 12 uger).

Videnskabsteori på bacheloruddannelsens 3. semester, (2 t/u i 12 uger).

Emne i moderne tysk litteratur på bacheloruddannelsens 3. år.

Studienævnet er særligt interesseret i emner, der er centralt placeret inden for den tyske litteratur, herunder specielt den moderne litteratur, (3 t/u i 12 uger).

Løn og ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem pågældendes fagforening og Finansministeriet.

Nærmere oplysninger fås på Germansk Institut sekretariat, tlf. 8942 6301.

Ansøgningen mærkes 2003-215/1-79 og indsendes til Institut for Germansk Filologi, Aarhus Universitet, Bygning 451, Nobelparken, Jens Chr. Skous Vej 3, 8000 Århus C, og skal være sekretariatet i hænde senest mandag den 30. juni 2003, kl. 12.00.

Østasiatisk Afdeling

Studienævnet ved Østasiatisk Afdeling opslår hermed følgende undervisningsassistenttimer for efterårsemestret 2003: Kinesisk propædeutik

Sproglige øvelser og grammatik

28 konfrontationstimer (2 t/u i 14 uger)

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til studieleder Stig Thøgersen, Østasiatisk Afdeling, Institut for Historie og Områdestudier, Aarhus Universitet, Jens Chr. Skous Vej 7, 6., 8000 Århus C, tlf. 8942 6582.

Ansøgning sendes til Østasiatisk Afdeling, Jens Chr. Skous Vej 7, 6., 8000 Århus C og skal være Sekretariatet i hænde senest tirsdag den 1. juli 2003, kl. 12.00.

Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-81.

Odontologi - Kemi for tandlægestuderende

Til efterårsemestret 2003 og forårsemestret 2004 (med mulighed for forlængelse) søges undervisningsassistenter til undervisning i kemi for tandlægestuderende ved Aarhus Universitet. Undervisningen, der foregår som holdundervisning med hovedvægt på opgaveregning, omfatter pr. semester: 2 x 14 x 4 opgaveregningstimer (som 2 timer/uge for hvert af 4 hold)

Aflønning med timeløn i henhold til statens aftale med AC/SUL.

Eventuelle spørgsmål til Henning Nielsen (e-mail: hn@biokemi.au.dk tlf. 89422843).

Ansøgninger sendes til: Det Odontologiske Studienævnet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, Vennelyst Boulevard 9, 8000 Århus C. Ansøgningsfrist 30. juni 2003 kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-215/2-14.

Det Naturvidenskabelige Fakultet - Genopslag

Ved Det Naturvidenskabelige Fakultet er der i efterårsemestret 2003 en række studenterunderviser-/undervisningsassistentstillinger ledige til besættelse. Stillingerne kan besættes med såvel færdiguddannede kandidater som studerende ved de pågældende fagområder.

Nærmere oplysninger om stillingerne inden for de respektive fagområder kan fås ved henvendelse til de pågældende studienævne.

Ansøgning skal ske på særlige ansøgningsskemaer, der kan fås i Informationen på Institut for Matematiske fag, samt på NF-Studiekontoret.

Skemaet skal indleveres til NF-Studiekontoret, senest mandag den 30. juni 2003, kl. 12.00.

Ansøgningerne mærkes:

Matematiske fag - journal nr. 2003-215/5-8

Matematiske fag

Ved Institut for Matematiske Fag vil der kunne forventes studenterunderviser/undervisningsassistentstillinger i følgende fag:

Statistik 1, Statistik α , Statistik 2, Sandsynlighedsteori 2, Geostatistik.

Omkostninger og Regnskab

Nationaløkonomi 2. semester,

Konvek analyse

For alle opslag gælder, at opslaget er foretaget under forudsætning af fornøden bevilling, og at der kun vil blive foretaget ansættelser i de nævnte fag, hvis deltagerantallet på fagene kræver det. Der vil eventuelt også kunne blive tale om ansættelser i andre fag, hvis dette skønnes nødvendigt.

STUDENTERUNDERVISERE OG FAGLIGE VEJLEDERE

Ansøgningen skal indeholde oplysninger om faglige og pædagogiske kvalifikationer. Aflønning i henhold til Finansministeriets overenskomst med SUL (Studenterunderviserens Landsforening). Ansøgningen skal indeholde CPR-NR. Opslagens fulde ordlyd fremgår af fakulteternes hjemmeside.

STUDENTERUNDERVISERE**Indisk Afdeling**

Ved Indisk Afdeling vil der i E2003, under forudsætning af fornøden bevilling, være studenterunderviserstillinger i sanskrit at besætte indenfor følgende discipliner: Dharmashastra – 1 ugentlig time i 15 uger.

Sanskrit propædeutik 2 – 2 ugentlige timer i 15 uger.

Undervisningen i Sanskrit propædeutik skal placeres på to dage. For nærmere oplysninger om disciplinernes indhold henvises til fagets studieordning samt til studieleder Erik Philkjaer Hjortshøj, tlf. 8942 6601.

Ansøgning sendes til Aarhus Universitet, Journalkontoret, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C, og må være Journalkontoret i hænde senest 30. juni 2003, kl. 12.00.

Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-77.

Institut for Idehistorie

Ved Institut for Idehistorie vil der i efterårsemestret 2003, under forudsætning af fornøden bevilling, være fig. studenterunderviserstillinger at besætte inden for følgende område:

2 stuenterundervisere til varetagelse af Filosofihistorie 1. semester (manuduktionstimer, 3 timer i 12 uger) i samarbejde med faglærer Morten Haugaard Jeppesen.

For nærmere oplysninger om disciplinernes indhold henvises til fagets studieordning samt til studieleder Dorthe Jørgensen (8942 2203).

Aflønning i henhold til Statens aftale med AC.

Ansøgning, indeholdende oplysninger om faglige og pædagogiske kvalifikationer, sendes til Aarhus Universitet, Journalkontoret, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C, og må være Journalkontoret i hænde senest den 1. august 2003, kl. 12.00. Ansøgning mærkes: 2003-215/1-80.

FAGLIGE VEJLEDERE**Afdeling for Kunsthistorie**

Ved Studienævnet for Kunsthistorie vil en stilling som vikar for studievejleder være til besættelse i perioden 1. august 2003 - 31. januar 2004. Stillingen ønskes besat af en overbygningstuderende ved faget.

Arbejdet omfatter vejledning af instituttets studerende og ansøgere til kunsthistorie, dels i form af personlige samtaler, dels ved besvarelse af telefoniske og skriftlige henvendelser. Derudover må der påregnes deltagelse i og varetagelse af administrative opgaver, som er tillagt studievejlederen, herunder deltagelse i studienævns møder.

Der vil ved ansættelsen blive lagt vægt på ansøgerens ad-

ministrative erfaringer, arbejde i råd, nævn og udvalg, studieleder og samarbejdsevner.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til studieleder Ane Hejlskov Larsen på kunahl@hum.au.dk

Ansøgningsfrist: mandag den 30. juni 2003, kl. 12.00.

Ansøgningen stiles til: Aarhus Universitet, Journalkontoret, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C.

Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-78.

Institut for Lingvistik

Vil du være studievejleder for finsk-, lingvistik- og ungarskstuderende? Så er det nu du skal søge! Pr. 1. august 2003 mangler vi én studievejleder og i løbet af efteråret bliver den anden studievejlederstilling ledig. Du skal være finsk-, lingvistik- eller ungarskstuderende og du skal have studeret mindst 2 år (evt. inkl. propædeutik). Du skal have lyst og evne til at rådgive studerende, du skal være interesseret i at lære mere om studiens opbygning, og du skal være indstillet på at samarbejde tæt med sekretærer, studienævnet, studieleder, undervisere og andre på instituttet.

Dit job vil først og fremmest være at vejlede kommende og nuværende studerende på lingvistik, ungarsk og finsk. Dette indebærer en ugentlig træffetid, informationsmøder, opdatering af hjemmeside, at du skriver indlæg til nyhedsbrev m.m. Studievejlederen er også med til at vurdere meritoverførsler, deltager i studienævns møder, revision af studieordninger o.lign. (se beskrivelsen på instituttets hjemmeside).

Stillingen er normeret til 12,5 time om måneden. Studienævnet diskuterer muligheden for at udvide stillingen lidt. Ansættelsen vil ske som timelønnet faglig vejleder med løn m.v. i henhold til gældende overenskomst.

Ansøgninger sendes til Studienævnet for Lingvistik, Finsk og Ungarsk, Jens Chr. Skous Vej 7, 8000 Århus C og skal være Studienævnet i hænde senest 27. juni 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-82.

Engelsk Institut

Der er ved Engelsk Studienævnet to studievejlederstillinger ledige til besættelse pr. 1. september 2003. Stillingerne ønskes besat af studerende ved Engelsk Institut – erfaring fra de styrende organer og rusintroduktion vil være en fordel.

Arbejdet består i vejledning af engelskstuderende og af andre, der henvender sig for at få oplysninger om engelskstudier, samt udarbejdelse af forskelligt skriftligt materiale. Ansættelsen vil ske som faglig vejleder med løn m.v. i henhold til gældende overenskomst.

Ansøgninger sendes til Engelsk Studienævnet, Bygn. 467, Jens Chr. Skous Vej 7, 8000 Århus C, og skal være os i hænde senest 11. august 2003, kl. 12.00.

Ansøgningen mærkes: 2003-215/1-83.

ØVRIGE OPSLAG

Ved Aarhus Universitet er nedenstående stillinger opslået ledige. Opslagens fulde ordlyd vil fremgå af fakulteternes hjemmeside:

HUM

Ved Afdeling for Etnografi og Socialantropologi er et adjunktur med særlige opgaver i medicinsk antropologi ledigt til besættelse 1. august 2003 eller snarest derefter. Ansøgningsfrist 10. juni 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-212/1-34.

Ved Institut for Filosofi er et adjunktur ledigt til besættelse 1. august 2003 eller snarest derefter. Ansøgningsfrist 10. juni 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-212/1-35.

Ved Institut for Romansk og Oldtids- og Middelalderforskning er et lektorat i spansk ledigt til besættelse 1. august 2003 eller snarest derefter. Ansøgningsfrist 16. juni 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-212/1-36.

Ved Afdeling for Etnografi og Socialantropologi er et adjunktur med særlige opgaver i pædagogisk antropologi ledigt til besættelse 1. august 2003 eller snarest derefter. Ansøgningsfrist 23. juni 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-212/1-37.

Ved Institut for Æstetiske Fag er et lektorat ledigt til besættelse 1. september 2003 eller snarest derefter. Ansøgningsfrist 21. august 2003, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2003-212/1-38.

Sommerudflugten

Den arkæologiske udgravning ved den kommende motorvej nord for byen og Retsmedicinsk Institut var blot to af de fem udflygtsmål, der indgik i administrationens sommerudflugt.

ANDER BERCHSEN/ACENTRALEN

AF HANS PLAUBORG

Vejret var nærmest "fedt", udflygtskomiteen "lige tilpas" - enkelte medlemmer måske lidt "for meget" - men trods trusler i evalueringsskemaet sagde ingen "fy", da *information & debats* udsendte tog for sig af både lagkage og wienerbrød på lystbådehavnen.

Ergo var det meste vel i virkeligheden "lige tilpas" ved administrationens sommerudflugt, der i år tog de administrative medarbejdere med rundt på fem forskellige "fagligt relevante" udflygtsmål i Århus og omegn.

For en sikkerheds skyld havde den arrangerende komite dog helgarderet sig mod indvendinger gennem det nævnte evalueringsskema, hvis ledende og tendentiose svarmuligheder man normalt skal til Nordkorea for at finde magen til. På spørgsmålet om, hvorvidt det var svært at finde ud af dagens program, kunne man således kun svare "nej", "nej" eller "nej", og på spørgsmålet, om man havde glædet sig til udflygten, var svarmulighederne "meget", "rigtig meget", eller "helt vildt".

Dissektant-aspirant

"Helt vildt" er forventningens glæde øjensynlig hos en af udflygtens deltagere på vej ud til den arkæologiske udgravning i forbindelse med motorvejsprojektet nord for byen.

"Mon vi så selv skal prøve at skære?" spørger vedkommende sin sidemand og refererer ikke, som man kunne tro, til dissektionsøvelser på nyfundne moselig ved Lystrup - dem har man ikke fundet nogen af endnu - men til eftermiddagens senere besøg på Retsmedicinsk Institut, som vedkommende tilsyneladende allerede er ved at indstille sig på rent mentalt.

Vi venter lidt med at afsløre, om vedkommende fik sit "ønske" opfyldt. For først gættens som nævnt til den nordlige del af byen, hvor Århus Amt har planlagt en motorvej på

13,6 kilometer mellem Søften og Skødstrup. I den forbindelse har Moesgård Museum fået midler til at undersøge jorden 20 steder på strækningen i Egådalen, og derfor er fem hold med arkæologer og studerende nu i færd med at grave fortiden frem - blandt andet ved Lystrup, hvor man også har indrettet et lille museum i en container.

Rensdyr i Lystrup

"Er I klar til at få opfrisket 15.000 års historie på 10 minutter?" spørger Benita Clemmensen, der til daglig er specialestuderende på arkæologi.

Der er ingen indvendinger, og Benita Clemmensen går i gang med en engageret og spændende historiefortælling om Egådalen.

Omkring 13.000 f.Kr. begyndte isen at smelte, og et tundra-landskab med omvarende rensdyr tog langsomt form. Vandet gik helt op til området omkring Lystrup, og det var derfor naturligt, at de første mennesker i området var fiskere. De sejlede i udhulede lindetræstammer, der var op til 12 meter lange, og man har fundet tre meter lange rester af 7000 år gamle både i området.

Senere blev fiskerne bønder og begyndte at dyrke jorden, holde kvæg og bygge huse. Det sidste vidner blandt andet de mange stolpehuller om, som arkæologerne har fundet. Fra Bronzealderen ca. 1800 år f.Kr. har man fundet masser af genstande og ligeledes fra Jernalderen. Til gengæld har man endnu ikke fundet noget fra Vikingetiden i dette område, og det under arkæologerne sig lidt over, fortæller Benita Clemmensen.

Alle tager derefter en rundtur i containeren, der må være Danmarks mindste udstillingsmuseum, og man tænker uvægerligt, at Benita Clemmensens må være på en helt anderledes utaknemmelig opgave, når der er besøg fra to 5. klasser fra Bispehavekvarteret. Hvad kan sådan nogle størrelser ikke lige bruge en pilespids eller en flintesten til, når pladsen er trang og opsyn umuligt?

Varme øl til nye og gamle

Inden afgang til kaffe, kage og wienerbrød på lystbådehavnen er der tid til en nyde en øl eller vand ved bussen. En deltager undlader ikke at bemærke, at drikkevarerne har en temperatur, som havde de stået klos op ad en varm busmotor, og vedkommende spørger derfor udflygtslederen i en jovial tone med bitre kanter, om øllernes temperatur tæller med i den samlede evaluering af dagen.

information & debats udsendte overhører svaret og spørger i stedet en mangleårig deltager samt en førstegangsdeltager i arrangementet om, hvad det handler om for dem.

"Administrationens sommerudflugt er altid både en faglig og social begivenhed. Man møder sine kolleger fra andre afdelinger og får set nogle områder af universitetet, hvor man ikke kommer til daglig. Det er altid et rigtig godt arrangement," siger kontorchef Per Møller Madsen fra Ledelsessekretariatet.

Caspar Sørensen er nyansat på Registraturen og har netop fået forhåndsgodkendt sit speciale på lingvistik.

"Ja, jeg er med for første gang - primært for at se mine kollegaer og lære nye mennesker at kende," siger Caspar Sørensen, der som overtegnede kan konstatere, at vi er på en arbejdsplads med mange kvinder, og at vi på omkring de tredive i hvert fald ikke trækker gennemsnitsalderen op.

De vigtige alkoholikere

Kaffen springer vi over (men kagerne var gode...) og tager direkte videre på Retsmedicinsk Institut, hvor statsobducent og professor Markil Ebbe Gregers Gregersen indleder med et foredrag om instituttets virke - et vir-

ke, der på en meget håndgribelig måde er afhængigt af antallet af afsjælede legemer. Cirka 25 ligsyn og 450 obduktioner bliver det til om året, og derfor udgør indtægterne fra det rekvirerede arbejde da også næsten syv gange så meget, nemlig knap 21 mio. kr., som indtægterne fra den ordinære virksomhed.

"Jeg plejer at sige, at retsmedicinere ikke kunne leve uden alkoholikerne; en stor del af vores arbejdsgrundlag ville simpelthen forsvinde, hvis folk ikke drak sig ihjel," fortæller statsobducenten, hvis obduktionsområde dækker fra Skagen til Kongeåen. Med så stort et område kan han med god grund harelcelere over instituttets mangleårige trange og miserable forhold, der først om nogle år bliver udskiftet med nye planlagte bygninger i Skejby.

"Mon vi så selv skal prøve at skære?" Nej, dissektant-aspirantens ønsker, der måske mere var udtryk for bange anelser, bliver ikke indfriet denne eftermiddag. Den eneste, der skærer, er en laborant, der viser, hvordan man gennemskærer en vævsprøve indkapslet i paraffin for at kunne analysere den.

Men det var alligevel en spændende eftermiddag, der sågar blev afsluttet med en bragende overraskelse i form af et kemi-show, hvor to studerende fik væsker til at skifte farve, glaskolbers indhold til at fryse eller koge som ved magi og uskyldigt udsende instrumenter til at give store brag. Så det blev mere end svært for næste års udflygtskomite at gøre dette års komite kunsten efter. På nær de varme øl var alt "lige tilpas".